

bb 61. /kedd esti ... 1. folyt./-lm

a hideg fokozódását nagyon „megérzi”, a gázművek: rohamosan emelkedik a gázfogyasztás. míg néhány nappal ezelőtt 1,630.000 köbméter körüli gázmennyiséget használtak el a budapesti fogyasztók, addig most már 24 óra alatt 1,912.000 köbmétert, s ha tartós marad a hideg, számolni kell a fogyasztás további emelkedésével is. azzal, hogy a kőbányai gázgyárban üzembe helyezték a negyedik földgázbontó egységet, a gázművek a jelenleginél több gázt adhat. ennek ellenére akadnak városrészek, ahol a háziasszonyok panaszkodnak a gáz nyomása miatt. ez abból adódik, hogy egyes negyedekben szűkek a vezetékek, nem tudnak több gázt átbocsátani, ezért nagy fogyasztás esetén csökken a nyomás. a keményebb hidegben megszorodtak a dugulások, elfagyások. a gázművek arra kéri a fogyasztókat - elsősorban a házfelügyelőket, - hogy a pinceablakokat zárják be, a hiányzó ablakszemeket sürgősen pótolják, illetve gondoskodjanak a pincék rossz ablakjainak, ajtóinak tömítéséről. a vízművek azt a tájékoztatást adta, hogy bár 640 000 köbméter körüli a napi fogyasztás, a vízellátásban nincs fennakadás./mt1/

--

bb 62. időjárásjelentés

tr-ju la

1968. január 9.

a meteorológiai intézet jelenti január 9-én, kedden este:

hideg marad az idő

várható időjárás szerda estig: fokozatosan növekvő felhőzet, többfelé havazás. néhány helyen reggeli ködképződés. napközben megélénkülő délnyugati, nyugati szél. hideg marad az idő. várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán mínusz 2- mínusz 7 fok között, az erősebben ködös helyeken mínusz 10 fok közelében. /mt1/

--

19.25/ju

-40-

1948

kg

MTI

Kiadja Magyar Távirati Iroda Budapest, I Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 358-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1968. január 10.

bb 1. hazánkkal kötött először szerzői jogi egyezményt a szovjetunió - rendelkezés a január 1-től hatályos egyezmény végrehajtásáról

i tf/lk-ju la

1968. január 10.

hatályba lépett január 1-től a magyar-szovjet szerzői jogi egyezmény, amelynek értelmében - 1968. évvel kezdődően - szerződéskötési és jogdíjfizetési kötelezettséggel adható ki magyarországon szovjet írásművek és a szovjetunióban magyar könyvek. a művelődésügyi közlöny januári számában lát napvilágot a kiadói főigazgatóság vezetőjének az egyezmény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezése.

Lényeges pontja a rendelkezésnek, hogy magyarországon a szovjet művek védelmi ideje a szerző elhunytától számított 15 év. tehát a magyar könyvkiadó vállalatoknak az élő, valamint az 1953. után elhalálozott szovjet szerzők művei után kell jogdíjat fizetniük. a védett szovjet művek kiadására szerzőikkel - avagy a jogutódokkal - a magyar kiadóknak szerződést kell kötnie. ez a megállapodás - a szerzői jogvédő hivatal útján - ugyanugy történik, mint minden más olyan külföldi mű kiadása esetén, amely a berni unió értelmében magyarországon oltalom alatt áll. / a berni unió nemzetközi szerzői jogi egyezmény, 1886-ban hozták létre irodalmi és művészeti alkotások védelmére. magyarországon 1922-től tagja az uniónak./

/ folyt. köv./

-1-

kg

bb 1. / hazánkkal kötött... 1. folyt. /-ju

az 1968. január 1. és március 31. között hazánkban megjelenő szovjet műveket a magyar kiadók még szerződéskötés nélkül forgalmazhatják, de jogdíjat ezek után a művek után is fizetni kell. Április 1-től kötelező az előzetes szerződés védett szovjet művek kiadásához. a január 1-e előtt kibocsátott művek már forgalomban levő példányai nem esnek jogdíjfizetési kötelezettség alá.

Kiadóvállalataink szovjet szerzők műveinek szokásos formátumu kiadásakor a fűzött példányok bolti árának 8 százalékát, olcsó zsebkönyvek és előfizetéses könyvgyűjteményi kiadványok után a bolti ár 5 százalékát fizetik jogdíjként; bekötött példányok esetén az elszámolási ár a bolti ár 75 százaléka. a könyvekben szereplő szovjet illusztrációkért / képző- és fotóművészeti alkotásokért / ugyancsak fizetni kell a jogdíjat, ennek mértékét a szerződésben rögzítik. nincs a magyar kiadóknak szerzői jogdíj fizetési kötelezettségük akkor, ha magyar fordításban bocsátanak ki a szovjetunióban már megjelent olyan szépirodalmi művet, amelynek szerzője az észti, a litván, a lett, az azerbajdzsán, a moldvai vagy a bjelorusz szövetségi köztársaság állampolgára. ezeknek a köztársaságoknak a jogszabályai alapján ugyanis magyar szerző sem igényelhet szerzői jogdíjat szépirodalmi művének ottani nyelven való kiadásáért. mindamelllett vi-szonosság alapon művének kiadása előtt a szerzőhöz jóváhagyásra el kell juttatni a fordítást.

tájékoztatásul az mti munkatársának a kiadói főigazgatóságon elmondták: most első ízben kötött külföldi országgal szerzői jogi egyezményt a szovjetunió. a magyar-szovjet szerzői jogi egyezmény időtartamát egyelőre három évre állapították meg.
/ mti /

-.-

-2-

bb 2. róna viktor és orosz adél a champs elysées-ben

1 ol/tr-lm sr

1968. január 10.

- orosz adéllal újabb külföldi utra készülünk - mondotta róna viktor, az operaház művésze. - január 26-án és 27-én az ndk-ban, berlinben táncoljuk adam: giselle-jének főszerepeit, majd 28-án párizsba utazunk. néhány napja táviratban kaptuk a meghívást a francia fővárosból. a grand ballet classique de france, a franciák utazóegyüttese az idén egy hónapos „szезont”, ad a champs elysées-ben, ők hívtak meg bennünket egy hétre, három alkalommal lépek fel a giselle-ben, partnerem orosz adél, illetve liane dayde lesz. orosz adéllal szerepelünk két gálakon-certen is, ahol különböző országokból meghívott vezető táncművészek adnak műsort./mti/

-.-

bb 3. nincs influenza, de nem árt az óvatosság - az egészségügyi szakember tanácsai

1 ms/tr-lm sr

1968. január 10.

a tél közepén járunk és gyakran olvasunk a külföldön felbukkanó influenza-járványokról. sokan köhögnek, tüsszögnek. ilyenkor hamar rámondjuk: itt az influenza. mit mond az egészségügyi szakembere?

az egészségügyi világszervezet heti jelentései szerint október 23-a és november 10-e között jelentkezett első ízben nagyobb számú megbetegedéssel az influenza az amerikai egyesült államokban. a kalamazoo-ban levő nyugatmichigani egyetem 18 500 diákja közül mintegy háromezren betegedtek meg ebben az időben és közülük körülbelül ezren orvosi segítségre szorultak. nagymértékben megnőtt az iskolai hiányzások száma is, 12-20 százalékra. a következő hetekben michigan állam számos részére, floridába és new-jerseybe is áttért az influenza. japánban november közepén jelentkezett és több tokiói általános és középiskolában okozott számos megbetegedést.

az egyesült államokkal csaknem egyidőben angliából is jelentettek megbetegedést a világszervezetnek. az egyik észak-angliai fiuinternátusban a gyerekek egyharmada és több nevelő is megbetegedett. norvégiában, dániában, hollandiában, svájcban, újabban olaszországban fordult elő azóta számos megbetegedés.

/folyt.köv./

- 3 -

bb 3. /nincs influenza ... 1. folyt./-lm

a szerológiai és virusizolálási vizsgálatok mindenütt a-2 vírus mutattak ki kórokozónak. a betegség általában enyhe lefolyású, 3-4 nap alatt gyógyul, aránylag ritkán jár szövődémmel. az utóbbi évek nagy influenza járványait kivétel nélkül az a-2 vírus okozta és tartani lehet attól, hogy az influenza a jelenleginél sokkal szélesebb területekre is kiterjed.

mindenesetre hazánkban ma nincs influenza. a hetekkel ezelőtti életbe léptetett jelzőszolgálat rendelkezésére álló összes adatok egyértelműen ezt bizonyítják. sem az iskolai hiányzások, sem a rövid ideig tartó táppénzes napok, sem a betegszállítások száma nem emelkedett a normális fölé. márpedig az influenza-járvány kitérését ezeknek a legfőbb mutatóknak hirtelen ugrása jelzi.

az óvatosság azonban nem felesleges, sőt ajánlatos. óvakodjunk a meghűléstől, mert a gyulladással, ellenállóképességükben legyengült nyálkahártyák nyitott kaput jelentenek a fertőzéssel szemben. az időjáráshoz alkalmazkodó réteges öltözködés, a száraz, meleg lábbeli, a mérsékelten fűtött, gyakran szellőztetett lakás, tiszta, friss levegőn tartózkodás a legjobb védelem a meghűlés ellen. az általános higiénés szabályok megtartása ugyancsak fontos. ha valami okból mégis átfáztunk, az átvizesedett holmik kicserélése, jó forró citromos tea, meleg lábfürdő elejét veheti a meghűlésnek. végül, de nem utolsó sorban fontos a test jó kondícióját biztosító, fehérjékben, c-vitaminban gazdag táplálék./mt1/

-. -

bb 4. élőfácán-export

a-vid kz/sk-lm ká

1968. január 10.

a mavad gyomai telepe megkezdte az élőfácánok exportálását. kosarakba csomagolva, ezres tételekben, speciális kocskiban „utaznak”, a telepről a fácánok olaszországba és franciaországba. az utóbbi napokban összesen 9000-et szállítottak el, az egész idényben pedig 47 000-et küldenek külföldre. az ideai fácánokkal nagyon elégedettek a vevők. tollazatuk szép fényes, súlyuk meghaladja az átlagot. nem ritka a két kilónál nehezebb fácánkakas sem./mt1/

-. -

-4-

1968

bb 5. három neves külföldi karmester, kitűnő vendéglisták

i ol/lk-ju sr la

1968. január 10.

érdekes művészegyéniséget, nagyhirű karmestert és kiváló fuvolaművészt ismer meg februárban a svájci peter lukas graf személyében a magyar főváros zenekedvelő közönsége. budapesten mint előadó mutatkozik be a luzerni fesztiválok szólistája, a müncheni nemzetközi zenei verseny díjnyertese. koncertjét február 6-án az országos filharmónia kamaratermében rendezik.

hans swarowsky budapesti születésű osztrák karmester a karácsonyi bérlet vendégművészeként február 8-án lép fel a zeneakadémián. swarowsky schönbergnél, webernnél és richard struss-nál végezte tanulmányait, s egyebek között a berlini staatsoper, a zürichi opera és a wiener symphoniker karnagya volt, s operaigazgatóként működött grazban is. 1957-től a glasgowi scottish national orchestra karmestere. újabb budapesti fellépése alkalmából a magyar állami hangversenyzenekart vezényli, amely beethoven, webern és bruckner műveket ad elő.

anton dikov neves bolgár zongoraművész, számos nemzetközi verseny díjnyertese jelenleg a szófiai filharmónia szólistája. az országos filharmónia kamaratermében február 15-én ad önálló estét. ugyanezen a napon a zeneakadémia közönsége ricardo odnopoulos, az orosz származású, jelenleg bécsben élő kiváló hegedűművész játékát hallhatja. a magyar állami hangversenyzenekar estjén prokofjev : 1. hegedűversenyét tolmácsolja.

a téli bérlet vendégművészeként konstantin iliev bolgár karmester vezényli az áhzt, február 19-én a zeneakadémián. a műsoron többek között szerepel kazandjev „divertimento”, című művének bemutatója és hernádi lajos tolmácsolja liszt: esz-dur zongoraversenyét.

a jövő hónapnak még egy svájci vendégszereplője lesz, sebastian benda zongoraművész személyében. a zenei fesztiválok ismert közreműködője, akiről edwin fischer és honegger is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott, önálló estjét február 20-án a kamarateremben tartja.

/ folyt. köv./

-5-

1968

bb 5. / három neves... 1. folyt. /-ju

februárban budapesten vendégszerepel földes andor, a magyar származású angol zongoraművész is. weiner leo növendéke volt, 1930 óta rendszeresen hangversenyezik nyugat-európában, dél-amerikai és afrikai hangversenykörutjain is nagy sikereket aratott. február 24-i szólókoncertjének első részében beethoven zongraszonátáit szólaltatja meg, majd debussy műveit tolmácsolja a zeneakadémián. zenekari estjén, február 26-án mozart: c-dúr zongoraversenyét adja elő.

milan horvat jugoszláv karmester már a tavaszi bérlet programjában vesz részt. február 29-én a zeneakadémián vezényli az állami hangversenyzenekart. a koncerten rafaelo cruzco spanyol zongoraművész működik közre, több nemzetközi díj tulajdonosa, a ma élő művésznemzedék egyik legtehetségesebb zongoristája. /mti/

--

bb 7. méteres vadmacska

a vid kz/sk-ju ká La

1968. január 10.

alig két hónap alatt mintegy 10.000 forint értékű kárt okozott a házi állatokban és az apróvadakban a borsod megyei megyaszó környékén egy „hivatlan” vadász. a frissen hüllött hóban maradt nyomaiból sikerült csak megállapítani, hogy egy hatalmas vadmacska garázdálkodik a területen. körvadászatot szerveztek az elejtésére. amikor puskavégre kapták, kiderült, hogy valóban ritka zsákmányt ejtettek: hossza elérte az egy métert, súlya pedig tíz kilogramm volt. fél évszázada nem lőttek ezen a vidéken vadmacskát. valószínűnek tartják, hogy a csereháti erdőkből menekül megyaszó környékére a tél elől. /mti/

--

-6-

WU

bb 6. annak javították ki a lakását, aki fizetett - korrupciós házkezelősségi vezetőket ítélték el

i bc/tr-lm zs

1968. január 10.

a központi kerületi bíróság ítéletet hirdetett bobor Antal, 34 éves budapesti lakos, a 7/6-os házkezelősség vezetőjének és társainak bűnjében. bobor, valamint farkas István, 45 éves és bárány László, 38 éves műszaki vezetők anyagi előny szerzése céljából folyamatosan megszegték kötelelességeiket. a hibabejelentések elintézésére vonatkozó jogszabályokat semmibe véve rendszerint csak olyan bérlők panaszával kapcsolatban intézkedtek, s végeztek javítást a lakásokban, akik hajlandók voltak részükre fizetni. egyes bérleményekben anyagi ellenszolgáltatásért a házkezelősség költségén és dolgozóival alakították ki fürdőszobákat. rédl Endre, 38 éves csoportvezető főnökei megbízásából és saját elhatározásából is - szintén anyagi ellenszolgáltatásért - olyan munkákat vállalt egyes bérleményekben, amelyeket a rendezések tiltalmaztak. bobor ezenkívül egy lakáskiutalás elintézésére egy bérlőtől nagyobb összeget vett fel, arra hivatkozva, hogy azzal a lakásügyi előadót fogja megajándékozni, majd a pénzt megtartotta magának.

a bíróság bobor Antalt kétévi, rédl Endrét egyévi és négyhónapi, bárány Lászlót egyévi és kéthónapi szabadságvesztésre, farkas Istvánt egyévi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. ezenkívül kötelezte őket a jogtalan vagyoni előnyként kapott mintegy 21 000 forint megfizetésére, s kártérítési kötelezettséget is kimondott ítéletében. /mti/

--

bb 9. régiséggyűjtemény - a padlásokról

a vid fm/gö-lm ká

1968. január 10.

a többévszázados romtemplomról nevezetes zsámbék hamarosan újabb látnivalóval gyarapodik: tervezik, hogy a községbe látogatóknak bemutatják boros Ferenc régiséggyűjteményét. a zsámbéki szövetkezeti tejbolt vezetője évek óta járja rokonai, ismerősei padlását és az ott összegyűlt holmik közül kiválogatja az értékeesebb darabokat. lakása valóságos múzeum, a vitrinekben, a polcokon régi korsók, csiszolt poharak, butykosok, gyertyatartók, lámpák, pecsétnyomók sorakoznak. boros Ferenc gyűjti az építkezések, földmunkák közben napvilágra került leleteket is, amelyek között háromezeréves agyagkorsó és kőbalta a két legértékesebb darab. /mti/

--

- 7 -

WU

bb 8. szolidaritási demonstrációk, szakmai találkozók, művészeti és sportversenyek - elkészült a 9. vit előzetes programja

1 di/gg- lm sr

1968. január 10.

több mint száz országból huszezer fiatal várnak szőfiába a 9. világifjúsági találkozóra. az új nemzedék nagyszabásúnak ígérkező seregszemléjén, amelyet az idén július 28-a és augusztus 6-a között rendeznek meg a bolgár fővárosban, ott lesznek európa, ázsia, afrika és amerika ifjúságának képviselői, akik a szolidaritás, béke, barátság jelszó jegyében találkoznak egymással, hogy kicseréljék gondolataikat, izelítőt adjanak tehetségükből, s hitet tegyenek az egész emberiség békés jövőjét szolgáló összefogás, együttműködés mellett.

a fesztivál állandó előkészítő bizottsága már elkészítette a szó szoros értelmében „nemzetközi randevu”, előzetes programját - tájékoztatták a demokratikus ifjúsági világszövetség budapesti irodáján az mti munkatársát. egyebek között elmondták, hogy a tervek szerint a seregszemle eseményei mintegy tüköröt tartanak napjaink ifjúsága elé, s felvázolják a mai fiatalok portréját. szolidaritási demonstrációk egész során adnak bizonyosságot, hogy a most felnövő új nemzedék élénk érdeklődést tanúsít a világpolitika eseményei iránt, s szenvedélyesen gyűlöli az elnyomást, a háborút. a fesztivál résztvevői alkalmat kapnak arra, hogy fel-emeljék szavukat az egyesült államok barbár vietnami agressziója ellen, s őszinte együttérzésükről, testvéri támogatásukról biztossítsák a vietnami nép igazságos harcát, a népek felszabadító mozgalmait, s a békéért, nemzeti és emberi jogaikért, valamint a társadalmi haladásért küzdő fiatalok népes taborát. megemlékeznek hirosima és nagasaki tragédiájának évfordulójáról s ezzel egyidejűleg állást foglalnak az atomfegyverkezés ellen. számos konferencián és kollokviumon vitatják meg a nemzetközi helyzetet és tanácskoznak a feladatokról, amelyek megoldása a világ számos országában nélkülözhetetlen ahhoz, hogy tanulhassanak, teljes értékű emberré váljanak a fiatalok. ezenkívül megtárgyalják azokat a tennivalókat is, amelyek a különböző földrészek ifjúságának együttműködését, akciógységét erősítik.

számos egyéb esemény is helyet kap a 9. világifjúsági találkozó programjában. így egyebek között sportversenyeket rendeznek és a különböző delegációk művész-tagjai is „megmérkőznek”, egymással. neves és ma még kevésbé ismert énekesek, táncosok, valamint együttesek szórakoztatják majd a soknyelvű közönséget./mti/

- 2 -

bb 10. a zimankós télben is járják az utat a déryné színház autóbusszal

1 pr/tm-lm sr

1968. január 10.

a hirtelen beállt télben mostoha körülmények között járják az országot thália modern szekerei, az állami déryné színház autóbusszal. a színház budapesti központjában elmondták, hogy jelenleg 9 társulatuk van uton, - s bár egy-egy eldugott község bekötőútján nem ritkán hótorlaszok vágják keresztül magukat - eddig még minden hirdetett előadásukat megtartották. ebben persze nagy szerepet játszik a 17 éves gyakorlat; 17 tél gazdag tapasztalatai. színészeiket, jelmezeiket szállító autóbusszaik gazdag arzenálját viszik a hóelhárító „műszereknek”, láncoknak, lapátoknak - jóllehet eddig még nem volt szükség rájuk. megegyezésük van a helyi mávaut-kirendeltségekkel is; komolyabb hóakadály, járhatatlan út esetén a színház sos-jelzésére a közlekedési dolgozók azonnal biztosított „veszélykocsit”, indítanak utba értük.

az elmúlt év gyakorlata egyébként azt példázza, hogy még akkor sincs elmaradt előadás, ha az út autóbusszal járhatatlan. jellemző eset erre a lenti-i történet: amikor a község szeke-regazdái hirülvették, hogy a színházi busz 3-4 kilométerrel a falu előtt elakadt, valóságos kocsikaravánt állítottak össze, s úgy szállították be a faluba a színészeket, a kellékeket, a díszleteket és a jelmezeket.

megtesznek mindent a vidéki előadásokért a színház gépkocsi-telepén is, így biztosan fölgördül a függöny például a komárom megyei naszályon a csókos asszony, a tolna megyei gyöngön az enyhítő körülmény, a vas megyei bön a szentpéter esernyője, és mezőkövesden a trisztán diszletei előtt - hogy csak néhányat említsünk a társulat több mint 400 játszási helyéből.

a repertoár-előadásokkal egyidőben már készülnek az új bemutatókra is: próbálják következő premier-darabjukat, ábrahám pál: viktória című nagyoperettjét. január 31-én pedig páratlan jubileumot ülnek a színház tagjai: a mégis mozog a föld című jókai regény dramatizált változatának előadásával 250-re emelkedik a 17 év alatt bemutatott színpadi művek száma. /mti/

--

-9-

me

bb 11. primőr-paradicsom hajduszoboszlóról

vid kz/sk-ju ká la

1968. január 10.

a hajduszoboszlói kossuth termelőszövetkezet hajtatóházában megkezdtek a primőr-paradicsom szedését és szállítását. az első 3,5 mázsás küldeményt a fővárosba és miskolcra irányították. a szövetkezetben együttesen 10.000 paradicsomtő ad az idén primőr-termést. a szedését január végén fejezik be. /mtl/

..

Ke

-10-

bb. 12. tovább bővíté gyártmányainak választékát a gumiipar

i tz/lk/1e/gy/la

1968. január 10.

kilenc-tíz százalékos, részint már beérkezett megrendelésekkel, részint gondosan feltárt piaci igényekkel jól megalapozott termelésnövekedést irányzott elő erre az évre az országos gumipari vállalat. a tervek szerint tovább bővítik a kemping-cikkek választékát. különösen a felfújható motorcsónaktest gyártását növelik, mert ez a cikk külföldön már eddig is igen nagy sikert aratott. a gumiabroncs-termelés tartja majd a lépést a gépkocsipark fejlődésével, s megkezdik az új konstrukcióval és korszerű mintázattal készülő köpenyek gyártását is.

megjelennek az idén az újszerű padlóburkoló anyagok, amelyek akár felragasztva, akár szőnyeg gyanánt használhatók. ez már a nyíregyházi gyár bővítés egyik eredménye. a régi kisebb gyár fejlesztésének egyébként is döntő része van a gumipar termelésének idei növekedésében. a kibővített gyár ugyanis az év folyamán már üzembe lép, s attól kezdve itt készítenek majd mindazt a gumipari terméket, amivel eddig az iparágon kívül álló üzemek foglalkoztak. innen kerül ki majd számos strandcikk, és ide összpontosítják előbb-utóbb a legjelentősebb magyar export termékek közé tartozó kemping-cikkek gyártását is. gyakorlatilag ugyanis a nyíregyházi gyár bővítés megeremti az alapot a régi elhatározás megvalósításához: a palma gumigyár fokozatos vidékre költözéséhez. /mtl/

..

bb. 15. bronzkori urnák a gyárban

vid-fm/sk/ká/gy/la

1968. január 10.

a dunai vasmű lemezfeldolgozó gyárának bővítése során a földmunkák közben a kubikosok bronzkori sírokra bukkantak. három hamvasztásos temetkezési urnát emeltek ki a földből. ezeket a kézzel formált urnákat másik edénnyel - tállal - fedve helyezték el a sírokban. az egyiku urna mellett kis fűles csészét is találtak. /mtl/

..

8.10/gy

Ke
- 11 -

10 34

bb. 14. ősmagyar „szülőbaba,, , kézzel írott népi gyógyító könyvek –
ötven éve kutatja a gyógyítás történetét dr. bencze
józsef szombathelyi kandidátus

b vid-fm/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

ötven éve kutatja elmúlt századok gyógyító tevékenységét és gyűjti az erre vonatkozó dokumentumokat dr. bencze józsef szombathelyi kandidátus. a nemzetközi hírv orvos az ország egyik legjelentősebb gyógyítástörténeti gyűjteményével rendelkezik. népi gyógyító könyvekből az ő tulajdonában van a leggazdagabb hazai magángyűjtemény. a kistalud-családtól származó gyógyító könyvet négy generáció írta. főnemesi családok, püspökök, kis- és középnevesek, falusi tanítómesterek, kanászok kézzel írott gyógyító könyvei az empirikus – tapasztalati – gyógymódokat rögzítették. a 16. századig csak néhány kurta kézirat, kalendáriumi feljegyzés, egyházi prédikáció, misekönyvek tanuskodnak az ősi gyógyító szokásokról. a magyar iskolák és a művelődés elterjedésével a 16. századtól kezdtek szaporodni a gyógyító kéziratok. a hazaiakon kívül számos ausztriai könyv is van a gyűjteményben.

tárgyi emlékek viszont szép számmal tanuskodnak a 16. századot megelőző időszak gyógyító munkájáról. bencze doktor gyűjteményében van egy honfoglaláskori ősmagyar „szülőbaba,,. a fából faragott babafigurákat a templomokban őrizték és nehéz szülés esetén az anyák kezébe adták. az istván király által alapított pápóci bencés ispotály 14. századi öntöttvas drogtörő mozsara is látható a gyűjteményben.

bencze dr. 1923 óta évente több tanulmányt írt, amelyeknek egy része külföldön is megjelent. legutóbbi könyve a magyar népi empirikus állatgyógyításról szól. a régi „gyógyítóember-
rek, hosszú megfigyeléseik alapján embert, állatot egyaránt kezeltek.

a tudós-orvos jelenleg kőszegi patika-történetét dolgozza fel. az első magyar gyógyszertárak egyike ugyanis kőszegen nyílt meg 1630-ban. gyönyörű barokk berendezése ma az iparművészeti múzeumban látható. orvos már a patika megnyitása előtt működött a városban. dr. bencze gyűjteményének egyik kincse ennek az orvosnak a házi patikája, amelyet állandóan táskájában hordott és 200 növényi eredetű gyógyszert tartalmazott miniatűr üvegcsékben. kőszegen rendelték el – magyarországon először – a himlő elleni védőoltást. az oltást igazoló pecsét, továbbá a kőszegi patika mérlege, ugyancsak bencze doktor tulajdonában van.
/mti/

1032f H

- 12 -

bb. 13. több mint ötezer éves használati eszközöket restauráltak
a szegedi móra ferenc muzeumban

a vid-fm/fné/ká/gy/La

1968. január 10.

a szegedi móra ferenc muzeumban befejezték a csongrád megyei röske község közelében feltárt több mint ötezer éves leletek restaurálását. az ujkőkori, a körös kultura idejéből való település ásatásánál mintegy harmincezer darab cserépedény-töredék került elő, egy – valószínűleg szeméttárolásra használt – gödörből. ezekből több hónapig tartó tisztítás és válogatás után husz különféle cserépedényt sikerült összeállítania a restaurátornak. közöttük negyven centiméteres átmérőjű, gömb-alaku élelemtároló edények, tálak, valószínűleg kultikus szertartásokhoz használt, különleges formájú, állatfejekkel díszített műcsesek láthatók. az előkerült stilizált formájú idolo-
lokról, női alakokról, állat-szobrocskákról és egy házmodellről – különleges műanyagöntéssel – másolatokat is készítettek a muzeumban./mti/

bb. 16. pót-rekonstrukcióból négymillió méter szatén a szegedi
textilművekben

a vid-szf/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

alig fejeződött be a szegedi textilművek több mint fél-milliárd forintos bővítése, korszerűsítése, a gyár – jórészt saját erejéből – máris pót-rekonstrukcióval felérő újabb nagy munkába fogott: a kártoló üzemszben a gépek felgyorsításával – ennek megfelelő golyóscsapágyazással, alkatrészcsere-
ekkel – olyan mértékben növeli a termelékenységet, hogy a 274 kártológépnek majdnem a fele feleslegessé válik. a felesleges gépek helyére folyamatosan olyan új berendezéseket szerelnek, amelyekkel lényegesen növelik a termelést, bővítik a választékot. az ilyen módon felszabadult területen máris négy modern, angol gyártmányú fésülőgépet helyeztek üzembe. ezek lehetővé teszik az eddigieknél finomabb fonál, illetve új szövődési termékek, a szatén gyártását. a gyár szövődésében már meg is kezdtek az új, munkaalényes női ruhaanyag szövését. a fonodában az idén, építkezés nélkül, a termelés korszerűsítésével annyi finom fésűsfonalat gyártanak, amennyiből mintegy négymillió méter szatént készít a szövőde.

a korszerűsítéssel feleslegessé váló kártológépeket folyamatosan átadják más üzemeknek./mti/

9.15/gy

1032f

- 13 -

bb. 17. blokkolás nélkül

vid-szf/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

a háztartási gépeket előállító hajdusági iparművekben a vállalat vezetősége megszüntette a műszakok kezdetén és végén a kötelező blokkolást, a gyár vezetőit az indította erre az intézkedésre, hogy a múlt esztendőben a dolgozók példás fegyelemről tettek tanúságot, a munkáskollektiva zömét alkotó 111 szocialista, illetve az ezért a címért versenyző brigád tagjai egyszer sem késtek, hiányoztak igazolatlanul./mti/

bb. 19. rugalmas külkereskedelmi módszer: saját raktárra is termel az elekthermax

b vid-szf/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

a pápai elekthermax háztartási gépgyár az idén új alapokra helyezte kapcsolatát a külkereskedelemmel: bizományi értékesítésre adja át termékeit a transelektro külkereskedelmi vállalatnak. ez az értékesítési mód jóval nagyobb rugalmasságot követel mind a termelő, mind a külkereskedelmi vállaltól. sokkal jobban kell alkalmazkodniuk az adott lehetőségekhez és állandóan figyelemmel kell kísérniük a külföldi piaci árak alakulását, de a külföldi műszaki színvonalat is. az elekthermax ezért úgy játszik a külkereskedelem kezére, hogy fennállása óta először saját raktárra is termel. a tőkés piacon legkelendőbb kis háztartási készülékekből többet megrendelés nélkül, a későbbi értékesítés reményében raktárra gyárt és az árut csak akkor szállítja, amikor az export megrendelés beérkezett, akkor azonban a legkisebb késedelem nélkül. összesen hatmillió forintos raktárkészletről van szó. a kockázatot azonban mindenképpen megéri, hiszen így az elekthermax rövid idő alatt a legpontosabban, és az adott helyzethez alkalmazkodva a leggyorsabban szállító vállalatok sorába léphet a külföldi piacokon. a vállalat - a külkereskedelemmel egyetértésben - gondoskodott arról is, hogy mindig a legkelendőbb cikkek kerüljenek a gyártó szalagokra. az első negyedévben három újfajta készülék gyártására rendezkednek be. a régi típusok közül a külföldön keresett nagy eszpresszógépek előállítására fordítanak különös gondot./mti/

1030f

HC

- 14 -

bb. 18. megkezdődött a szőlőoltvány készítés - a kereslet szabályozása a fajták arányát

ö vid/kz/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

bortermő vidékeink mezőgazdasági üzemeiben megkezdődött a szőlőoltvány-készítés. csopak, somló, badacsonyi, balatonfüred, sopron és mór környékén több mint nyolcmillió vadlányt gyűjtenek és oltanak be az ültetvénytervező vállalat megrendelésére. a gazdaságirányítás új rendje azonban megszüntette az ültetvénytervező vállalat korábbi monopolhelyzetét. az állami gazdaságok, csak úgy, mint a termelőszövetkezetek és szakcsoportok, a vállalat kikapcsolásával közvetlenül is vihetnek piacra szaporító anyagot.

a verseny máris érzékelhető. egyes gazdaságok ügyesen, kihasználják a „szőlő-divat”, változását, s a divatos fajtákat készítik, illetve kínálják eladásra, természetesen a nagy kereslethez igazodó áron. a cardinal nevű egyszerű, izletes francia csemege-szőlő, valamint a legújabb magyar fajta - az olimpia - oltványai például 10-12 forintos darabonkénti áron is elkelnek. az ültetvénytervező vállalat a magas árak leszo-ritása végett nagy tömegben készített, s hoz forgalomba oltványokat mindkét csemege-szőlő fajtából. a borszőlő-oltványoknál még nem alakult ki hasonló verseny, már csak azért sem, mert a vállalat jó előre felkészült az igények változására. az eddig uralkodó olaszrizling helyett főképpen az ujabban keresett szürkebarátot, traminit, zöldszilvánt és rizlingszilvánt rendelte az oltvány készítő gazdaságtól.

az ország szőlőoltvány szükségletének mintegy 60 százalékát a mátrai közös gazdaságokban készítik. az idén 25 millió oltvány kerül erről a vidékről, részben a belföldi, részben a külföldi piacra. az előbbiekhöz hasonlóan itt is új fajták, a borszőlők közül például a korszerű, magaskordonos művelésre alkalmasak, kerültek előtérbe. leányka, hárslevelű és az olaszrizling mellett többmillió vesszőt oltanak be kiváló minőségű és ujabban nagyon széleskörűen keresett tramini, valamint rizlingszilváni fajtákkal is./mti/

9.30/e

- 15 -

1030f

bb. 20. ezerháromszázhusz lakásból álló új lakótelep építését kezdik meg szolnokon

vid-szf/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

szolnokon az idén megkezdik az új tallinni városrész „kertestvéreinek” építését a Zagyva partján. a város szép, egészséges környezetben, 11 szintes épületekben, 1 320 lakást emelnek. a szolnok megyei állami építőipari vállalat a háztömböket előregyártott elemekből építi. még az idén üzembehelyezik azt az üzemet, ahol évente 400 lakáshoz készítenek előregyártott elemeket.

a Zagyvaparti lakóteleppel egyidejűleg megkezdődik a forgalmas tiszaparti település városközpontjának a kialakítása is. a jóváhagyott tervdokumentációk alapján korszerű, nagyvárosi jellegű belterületet építenek ki. többtíz, tizenhatemeletes épület magasodik majd a város fölé. megkezdik a tizenhatemeletes irodaház, a bávásárló központ és a vásárcsarnok építését is. a kétszintes, háromezer négyzetméter alapterületű csarnok kivitelezésére hétmillió forintot költenek. a mátyás király utcában még az idén elkészül az új lakótelep 280 lakása, és hozzálátnak egy 12 tantermes iskola építéséhez./mti/

bb. 21. francia merinó précoce és magyar merinó utódai a bakonyi juhodályokban

vid-kz/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

a bakony-vidék híres juhászataiban, ahol jelenleg 150 000 birkát gondoznak, a következő években az eddiginél nagyobb arányokban foglalkoznak külföldön is jól értékesíthető peccseny-bárányok nevelésével. e célra azonban a kistestű, lassan hizó, magyar fésűsfajta nem különösképpen alkalmas. a vidék közös gazdaságai - hét termelőszövetkezet - éppen ezért a magyar merinó és a francia merinó précoce keresztezésével próbálkozik. úgy számítják, ezek utódai hizékonyabbak és nagyobb termetűek lesznek. az első hibridek ezekben a napokban láttak napvilágot a bakonyi juhodályokban. husvétkor már piacra is kerülnek./mti/

1038

- 16 -

bb. 22. monográfia nyíregyházáról

vid-fm/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

harminchat évvel ezelőtt adták ki az utolsó monográfiát nyíregyházáról. azóta a város politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális élete gyökeresen megváltozott, s ezért a városi tanács végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy megírassa nyíregyháza monográfiáját. a 450-500 oldalra tervezett monográfia külön fejezetekben foglalkozik majd a város kialakulásával, munkásmozgalmi történetével, iparával, mezőgazdaságával, közlekedésével és kereskedelmével, továbbá a közoktatás, a népművelés, az egészségügyi helyzetével, a város haladó hagyományival, irodalmi, képzőművészeti életével, műemlékeivel.

a város új monográfiája 1969-ben jelenik meg./mti/

bb. 23. ötvenezer tonnával több „nemeskő”, utépitéshez

vid-szf/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

a komlón működő dél-dunántúli kőbánya vállalat négy üzemében összesen egy és háromnegyedmillió tonna kő kitermelését vette tervbe az idén. ez 50 000 tonnával haladja meg a tavalyit.

a többlet termelést a vállalat teljes egészében vásárlói kívánsága szerint szállítja. ezt a kétszer zuzott, szennyeződésmentes követ aszfalt és betonutépitkezéshez használják. az ilyen „nemeskő”, nélkülözhetetlen anyaga a korszerű utépitésnek. a vállalat erdősmecseki üzemében 30 000 köbméter földet mozgatnak meg ebben az évben új bányafront megnyitása érdekében. a föld letakarításával félmillió tonna kiváló minőségű utépitőanyag feltárását, kibányászását teszik lehetővé./mti/

bb. 25. sertéskombinát épül a marcal völgyében

vid-kz/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

veszprém megye hagyományos állattenyésztő vidékén - a marcal völgyében - a pápai állami gazdaság hamarosan megkezdte a környék egyik legkorszerűbb sertéskombinátjának építését. a 23 millió forintos költséggel felépülő, 3 000 férőhelyes hizlaldát sertésnevelő, takarmánykeverő és magtár egészíti ki. az állatgondozók részére munkásszállót és pihenőt építenek, illetve rendeznek be. a nagyszabású építkezés 1970-ben fejeződik be./mti/

1038

- 17 -

bb. 24. milliók a levegőből

a vid-szf/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

a felnémeti mészkőbánya és őrlőmű - amely az érc- és ásványbányászat egyik legjelentősebb üzeme - évente nagymennyiségű darabos és őrölt terméket szállít az iparnak, a mezőgazdaságnak. a legutóbbi időkhöz problémát okozott azonban, hogy az őrlőműből elszálló nagymennyiségű mészkőpor a környéken több kilométeres körzetben leülepedett és sok kárt okozott a növényzetben, rontotta a levegőt, belepte a házak tetejét, a fák leveleit.

többéves kísérlet után korszerű portalanító berendezést építettek az üzembe, s ezzel megoldódott a probléma. az új porelszívó berendezések - ciklonok, ventilátorok - évente mintegy 2 000 tonna finom őrléményt köznek le. mindez eddig a környék levegőjét szennyezte, most pedig kereskedelmi forgalomba kerül. az így lekötött mészkőpor, ugyanis 000-ás, azaz három nullás finomságú és keresett cikk a világpiacon. tonnánként 410 forintot fizetnek érte. a felnémeti őrlőmű így évente körülbelül egymillió forint értékű szennyező anyagot von el a „levegőből... az új berendezés értéke - egymillió forint - egy év alatt megtérül./mti/

bb. 26. ipari és városi szennyvíztisztító berendezések gyártását kezdték meg kunhegyesen

a vid-szf/tné/ká/gy/La

1967. január 10.

a vízgépészeti vállalat megkezdte az ipari és a városi szennyvizek tisztítására alkalmas komplett berendezések gyártását. a vállalat kunhegyesi gyár részlege ebben az évben nyolcmillió forint értékű derítő és szűrőberendezést, légtartályokat, szivattyukat gyárt, többek között a csepel fémmű, a debreceni konzervgyár, a csepel autógyár és a székesfehérvári könnyűfémmű részére. lábatlanban papíripari víztisztítót helyez majd üzembe. sopron, szentgotthárd és simontornya részére lakótelepi szennyvíztisztítót készít. az idei negyedik negyedévben a tiszta vizet legjobban szennyező szolnoki cukorgyárnak is megkezdte ipari szennyvíztisztító berendezés gyártását. a teljes rendszer 1969-re készül el. az ipari és városi szennyvíz megfelelő szűrésére és derítésére, illetékes szervek a következő években újabb nagy összegeket áldoznak. a vízgépészeti vállalat 1969-ben mintegy 80 millió forint értékű szennyvíztisztító berendezést gyárt./mti/

1038

te

- 18 -

bb. 27. lakásépítés, fiatal képzőművészek alkotótábor, jubileumi megemlékezések a kisz baranyai programjában

a vid-fm/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

baranyában az utóbbi esztendő alatt ezerrel emelkedett és ezzel meghaladta a harmincezret a kisz-ben tömörült fiatalok száma. a kisz baranya megyei bizottsága elkészítette 1968-ra szóló programját, amelynek megvalósítása gazdag tartalommal, sok színnel tölti meg az ifjúsági szervezetek életét. kiemelkedő események lesznek a különböző történelmi évfordulókkal kapcsolatos emlékünnepek. így például a pécsi balett közreműködésével, látványos ifjúsági demonstrációként pécssett tartják tavasszal a forradalmi ifjúsági napok országos megnyitó ünnepségét. irodalmi és képzőművészeti pályázatot hirdetnek a kommunista ifjúsági mozgalom baranyai történetének, eseményeinek feldolgozására. a tanácsköztársaság kikiáltása és a kimsz megalakulásának évfordulója alkalmából szigetváron közös ünnepséget rendez a baranyai és a szomszédos somogy megyei kisz-bizottság.

pécssett tervbe vették, hogy létrehozzák a hősök ligetét, ahova 1970-ben felszabadulási emlékművet állíttat a város. az alapszervezetek névadók emlékére fákat, rózsatöveket ültetnek a ligetben. a múlt évi sikeres kísérlet után az idén is megrende-zik a fiatal képzőművészek tiznapos alkotótáborát a siklői várban. a baranyai vásárnapok keretében ugyanitt tartják az ifjúsági írók 3. országos konferenciáját. a programban szerepel továbbá az ifjúsági klubok versenye. 1968-ban újabb 10 klub létrehozását tervezik. az express utján több mint ezer baranyai fiatalnak adnak lehetőséget olcsó külföldi utazásra./mti/

bb. 28. komplex vízrendezés a ronyva-zugban

vid-kz/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

sátoraljaujhely határában több mint 8 000 hold termő- és lakott területet veszélyeztet a bodrog, valamint a ronyva áradása. a terület - az ugynevezett ronyva-zug - komplex vízrendezése már az elmúlt évben megkezdődött, s az idén nagy ütemben folytatódik.

/folyt. köv./
10.05/e

1038

- 19 -

bb. 28. /komplex vízrendezés.... folyt./ gy

a sárospatak belterületét is érintő ronyva patak számára még egy, több mint 100 köbméter víz elvezetésére alkalmas medret alakítanak ki. a városi vízműnél megépítésre kerülő, korszerű vízelosztó az érkező áradatot arányosan adagolja majd a két mederbe, s így azok a számítások szerint minden baj nélkül elvezetik az elmúlt években oly sok kárt okozó árvizeket./mti/

bb. 29. újabb bauxitkincsekről „mondott véleményt”, az elektronikus számítógép

a vid-szf/tné/ká/gy/La

1968. január 10.

a bauxitkutató vállalat szakemberei új módszer szerint értékelik a kutatási területekről érkező jelentéseket. a több ezer adatot eddig hosszadalmas munkával összesítették és gyakran hetteket vett igénybe, amíg egy-egy terület hivatalos zárójelentését elkészítették, a legkülönbözőbb minőségi értékek, a rétegvastagságok, a telepfekvés egybevetésével. a vállalat geológusai most elektronikus számítógéppel összesítik az adatokat. olyan matematikai modellt készítettek, amely lehetővé teszi, hogy a szakmai adatokat számok és jelek formájában betáplálhassák a gépbe.

a vizsgálat így nem vesz igénybe egy hétnél hosszabb időt. először a rákhegyi terület értékelésénél alkalmazták ezt a módszert. azóta újabb bauxitkincsről is „véleményt mondott”, a gépi feldolgozás támogatta a műri geológiai kutatást is, amely jó eredményt hozott. legutóbb a halimbai terület északi részén felkutatott érc adatait összesítették elektronikus számológéppel és ezzel hasznos utalgatást adtak a bánya tervezőinek./mti/

bb. 30. takarmánybankot szerveznek a baranyai termelőségterületi szövetségek

a vid-kz/sk/ká/gy/La

1968. január 10.

baranya megye két termelőségterületi területi szövetsége, a tagszervezetek javaslatai alapján, kialakította munkatervét. a pécsi szövetséghez tartozó termelőségterületek legfőbb gondja a belvíz.
/foly.t. köv./

-- 20 --

11.12. bc

bb. 30. /takarmánybankot..... 1. folyt./ gy

a dráva-menti gazdaságoknak mintegy 100 000 holdnyi mélyfekvésű, elvizesedett szántóföldjük van. a legnehezebb helyzetben levő 18. gazdaságnak az állam teljes támogatást nyújt mind a lecsapoláshoz, mind pedig a talajvédelmi munkákhoz. a többieknek saját erejükből kell megoldaniuk a problémát. a szövetség külön vizügyi szakembert alkalmaz azzal a céllal, hogy segítse tagszervezeteit a nagyarányú vízrendezési program végrehajtásában. a mohácsi szövetség - tekintettel a körzet erősen gépesített gazdaságaira - a javítás-karbantartás gyorsabbá és olcsóbbá tételén fáradozik. úgy tervezik, hogy kialakítja a tagszervezetek közös gépjavitó állomását. ott kap majd helyet az agroker vállalat kihelyezett gép- és alkatrészraktára is. elhatározták a szövetségek, hogy közös talaj- és takarmányvizsgáló laboratóriumot állítanak fel. tervezett takarmánybankjuknak az lesz a feladata, hogy átvegye a tagszervezetek fölös takarmányát és azt eladja, vagy kölcsön adja a rászorulóknak. felállítandó kereskedelmi irodájuk a termelőségterületek közötti áruforgalmat bonyolítja, s kapcsolatot tart más szövetségekkel./mti/

bb. 32. kevesebb a közlekedési baleset

1 fe/lk/gy/sr/cz

1968. január 10.

a zord, hideg időjárás, a hóval befujt, jeges, síkos utak szemmel láthatóan nagyobb óvatosságra intik a gépjárművezetőket. ennek is tudható be, hogy kevesebb a közlekedési balesetek száma. az elmúlt 24 órában az ország egész területén 26 közúti baleset történt. az egyetlen halálos szerencsétlenség budapesten fordult elő, a 7. kerületben, a madách téri villamosmegállóban egy 47-es villamos alá esett szmrecsányi Lajos nyugdíjas, aki kórházba szállítás közben meghalt./mti/

bb. 33. tüzet okozott az éjszaka járatott motor

1 fe/lk/sr/gy/cz

1968. január 10.

a mezőfalvi állami gazdaság előszállási üzemegységében éjszaka felügyelet nélkül járatott az egyik traktort. a gépből kiszivárgó olaj ráfolyt az elektromos kábelekre, s ez tüzet okozott. a gépszín és a benne levő négy traktor csaknem teljes egészében a tűz martaléka lett. az anyagi kár jelentős. a felelősség megállapítására vizsgálat indult./mti/

10.40/gy

- 21 -

11.12.

bb. 31. a maximális nyereséget biztosítani - diplomamunka és a gazdasági reform

1 fe/lk/sr/gy/cz

1968. január 10.

a marx károly közgazdaságtudományi egyetem tudományos munkatársai jelentős részt vállaltak az új gazdasági mechanizmus irányelveinek elméleti kidolgozásában - mondták az egyetem illetékesei az mti munkatársának, az intézmények és vállalatok a reform gyakorlati bevezetésével párhuzamosan újabb érdekes feladatokkal bízták meg a közgazdász-szakembereket, s a különböző tanszégeken figyelemre méltó „külső megrendeléseken”, munkálkodnak.

a statisztikai tanszéken ezzel kapcsolatban elmondták, hogy a régi, ugynevezett tervlembontásos módszer megszűnésével - amelynek helyébe most a vállalatok önálló döntési joga lépett - szükségserűen előtérbe állítja a megbízható statisztikán alapuló folyamatos információs, tájékoztató rendszer kialakítását. a népgazdaság minden területén, így az ipar és a kereskedelem terén újszerű követelmény az árindex, vagyis az ár-alakulások megfigyelésével kapcsolatos módszerek kidolgozása. az utóbbi hónapokban a statisztikai tanszék számos ilyen irányú programozási-információs módszer kidolgozására kapott megbízást. így többek között az építészgazdasági és szervezési kutató intézet részére készítettek tanulmányt az építőipar gazdasági tevékenységéről. megvizsgálták, hogy a népgazdaság egészében milyen szerepet tölt be az építőipar, s hogy az milyen kapcsolatban van a népgazdaság különböző ágazataival, vagyis mit kap, illetve mit ad az építőipar a népgazdaságnak. hasonló kérdést tanulmányoztak a közlekedés- és postaügyi minisztérium megbízásából. a pénzügyi központ és különböző külkereskedelmi vállalatok azzal a kéréssel fordultak a tanszékhez: állapítsák meg a külföldi pénzügyi értékek és árszintek arányát a hazai viszonyokhoz mérve. a megrendelt munkák között szerepelt a cukorrépa-szállítás programozása. ezt a legkorszerűbb tudományos eszközzel, matematika-módszertannal oldották meg.

a mezőgazdasági gazdaságtanszéken ezekben a hetekben a termelőszövetkezetek adózásával kapcsolatos kérdéskomplexumban az anyagi érdekeltség érvényesülését vizsgálják. az oroszországi állami gazdaság megkeresésére a tanszék munkatársai matematika-programozással azt a termelési struktúrát tanulmányozzák, amely a maximális nyereséget biztosítja a gazdaságnak.

/folyt. köv./

10.57/e

137

- 22 -

bb. 31. / a maximális nyereséget... 1. folyt./ gy

az állami gazdaság ennek alapján állítja majd össze az öt évre szóló távlati tervét. ezekben a napokban egyébként is termékeny tárgyalások színhelye volt a tanszék: megállapodásra jutottak a jászberényi állami gazdasággal is. a szerződés értelmében a tanszék három munkatársa tanácsadói munkakörben segíti a gazdaság vezetőit. ennek viszonzásaként az egyetem hallgatói itt végzik majd a nyári termelési-technikai gyakorlatot. a jászboldogházai arany kalász termelőszövetkezet is ehhez hasonló támogatást kap a tanszektől. részükre is kidolgozzák a programozott termelési struktúrát. ez az együttműködés mindkét fél számára gyümölcsöző lehet: a tanszék tudományos témái között szerepel ugyanis a „matematika módszerek alkalmazása a mezőgazdaságban”, című tanulmány. e kérdés megoldásához szükséges forrásanyagot a tanszék dolgozója a helyszínen, a gyakorlatból meríthetik. azt is elhatározták, hogy a hallgatók diplomamunkáikban ezzel a témakörrel foglalkoznak majd.

az ipar üzemszervezési tanszék kétirányú tevékenységet fejt ki az új gazdasági mechanizmus feladatainak megvalósítására. több budapesti üzemben, így például az ikarus-gyárban, a husipari vállalatnál és másutt egy éves vezető tanfolyamon, előadássorozatokon és konzultációkon sajátították el a vállalatok, gyárak vezetői az új gazdasági mechanizmus elvi és gyakorlati tudnivalóit. az előadásokra vendégprofesszorokat is meghívtak, így többek között csehszlovákiából és jugoszláviából. a tanszék munkatársai ugynevezett komplex eset-tanulmányokat dolgoztak ki, javasolva, hogyan lehet ezeket típusonként alkalmazni.

a kohó- és gépipari minisztérium megbízásából összefoglaló tanulmány készült a vállalatok belső vezetési, igazgatási rendszerének korszerűsítéséről, s ezek gyakorlati felhasználásáról. a felméréseket ehhez a műszeriparban - a gamma, a medicor, az elektromos készülékek és mérőműszerek gyárában -, továbbá különböző textilipari üzemekben, s a csepel vas- és fémművek több üzemegységében végezték. ugyanehhez a témához elméleti és gyakorlati ismeretanyagot gyűjtöttek a szocialista országokban is. az így nyert ismeretanyag alapján a tanszék munkatársai módszertani ajánlást dolgoztak ki, amelyet a kgm, a közeljövőben valamennyi vállalatához eljuttat. a továbbiakban a tanszék munkatársai a tiszai cipőgyár kérésére a termelés belső irányításához programozott rendszert dolgoztak ki. még ebben a hónapban elkészítik az építészgazdasági és szervezési kutató intézet részére azt a jelentős vezetéstudományi tanulmányt, amely a maga nemében az első, amely hazánkban napvilágot lát.

a tanszéken tervbe vették, hogy tavasszal mintegy fél-száz üzemben megvizsgálják, hogyan vált be a gyakorlatban az általuk elkészített és javasolt elméleti módszertani utmutató.

/mti/

137

- 23 -

bb. 31. a maximális nyereséget biztosítani - diplomamunka és a gazdasági reform

1 fe/lk/sr/gy/cz

1968. január 10.

a marx károly közgazdaságtudományi egyetem tudományos munkatársai jelentős részt vállaltak az új gazdasági mechanizmus irányelveinek elméleti kidolgozásában - mondták az egyetem illetékesei az mti munkatársának. az intézmények és vállalatok a reform gyakorlati bevezetésével párhuzamosan újabb érdekes feladatokkal bízták meg a közgazdász-szakembereket, s a különböző tanszékeken figyelemre méltó „külső megrendeléseken„ munkálkodnak.

a statisztikai tanszéken ezzel kapcsolatban elmondták, hogy a régi, ugynevezett tervlebonthatós módszer megszűnésével - amelynek helyébe most a vállalatok önálló döntési joga lépett - szükségesen előtérbe állítja a megbízható statisztikán alapuló folyamatos információs, tájékoztató rendszer kialakítását. a népgazdaság minden területén, így az ipar és a kereskedelem terén újszerű követelmény az árindex, vagyis az ár-alakulások megfigyelésével kapcsolatos módszerek kidolgozása. az utóbbi hónapokban a statisztikai tanszék számos ilyen irányú programozási-információs módszer kidolgozására kapott megbízást. így többek között az építésgazdasági és szervezési kutató intézet részére készítettek tanulmányt az építőipar gazdasági tevékenységéről. megvizsgálták, hogy a népgazdaság egészében milyen szerepet tölt be az építőipar, s hogy az milyen kapcsolatban van a népgazdaság különböző ágazataival, vagyis mit kap, illetve mit ad az építőipar a népgazdaságnak. hasonló kérdést tanulmányoztak a közlekedés- és postaügyi minisztérium megbízásából. a pénzügyi központ és különböző külkereskedelmi vállalatok azzal a kéréssel fordultak a tanszékhez: állapítsák meg a külföldi pénzügyi és árszintek arányát a hazai viszonyokhoz mérve. a megrendelt munkák között szerepelt a cukorrépa-szállítás programozása. ezt a legkorszerűbb tudományos eszközzel, matematika-módszertannal oldották meg.

a mezőgazdasági gazdaságtanszéken ezekben a hetekben a termelőszövetkezetek adózásával kapcsolatos kérdéskomplexumban az anyagi érdekeltség érvényesülését vizsgálják. az orosházi állami gazdaság megkeresésére a tanszék munkatársai matematika-programozással azt a termelési struktúrát tanulmányozzák, amely a maximális nyereséget biztosítja a gazdaságnak.

/folyt. köv./

- 22 -

10.57/e

1372

bb. 31. / a maximális nyereséget... 1. folyt./ gy

az állami gazdaság ennek alapján állítja majd össze az öt évre szóló távlati tervét. ezekben a napokban egyébként is termékeny tárgyalások színhelye volt a tanszék: megállapodásra jutottak a jászberényi állami gazdasággal is. a szerződés értelmében a tanszék három munkatársa tanácsadói munkakörben segíti a gazdaság vezetőit. ennek viszonzásaként az egyetem hallgatói itt végzik majd a nyári termeléstechnikai gyakorlatot. a jászboldogházai arany kalász termelőszövetkezet is ehhez hasonló támogatást kap a tanszéktől. részükre is kidolgozzák a programozott termelési struktúrát. ez az együttműködés mindkét fél számára gyümölcsöző lehet: a tanszék tudományos témái között szerepel ugyanis a „matematika módszerek alkalmazása a mezőgazdaságban„ című tanulmány. e kérdés megoldásához szükséges forrásanyagot a tanszék dolgozó a helyszínen, a gyakorlatból merithetik. azt is elhatározták, hogy a hallgatók diplomamunkáikban ezzel a témakörrel foglalkoznak majd.

az ipar üzemszervezési tanszék kétirányú tevékenységet fejt ki az új gazdasági mechanizmus feladatainak megvalósítására. több budapesti üzemben, így például az ikarus-gyárban, a husipari vállalatnál és másutt egy éves vezető tanfolyamon, előadássorozatokon és konzultációkon sajátították el a vállalatok, gyárak vezetői az új gazdasági mechanizmus elvi és gyakorlati tudnivalóit. az előadásokra vendégprofesszorokat is meghívtak, így többek között csehszlovákiából és jugoszláviából. a tanszék munkatársai ugynevezett komplex eset-tanulmányokat dolgoztak ki, javasolva, hogyan lehet ezeket típusonként alkalmazni.

a kohó- és gépipari minisztérium megbízásából összefoglaló tanulmány készült a vállalatok belső vezetési, igazgatási rendszerének korszerűsítéséről, s ezek gyakorlati felhasználásáról. a felméréseket ehhez a műszeriparban - a gamma, a medicor, az elektromos készülékek és mérőműszerek gyárában -, továbbá különböző textilipari üzemekben, s a csepel vas- és fémművek több üzemegységében végezték. ugyanehhez a témához elméleti és gyakorlati ismeretanyagot gyűjtöttek a szocialista országokban is. az így nyert ismeretanyag alapján a tanszék munkatársai módszertani ajánlást dolgoztak ki, amelyet a kgm, a közeljövőben valamennyi vállalatához eljuttat. a továbbiakban a tanszék munkatársai a tiszta cipőgyár kérésére a termelés belső irányításához programozott rendszert dolgoz ki. még ebben a hónapban elkészítik az építésgazdasági és szervezési kutató intézet részére azt a jelentős vezetéstudományi tanulmányt, amely a maga nemében az első, amely hazánkban napvilágot lát.

a tanszéken tervbe vették, hogy tavasszal mintegy fél-száz üzemben megvizsgálják, hogyan vált be a gyakorlatban az általuk elkészített és javasolt elméleti módszertani utmutató.

/mti/

1372

- 23 -

bb. 34. moszkvai vendégeink látogatása az Ikarus-gyárban

t h1/j/gy/cz

1968. január 10.

a moszkvai városi tanács budapesti tartózkodó küldöttsége, amelyet v.f. promiszlov, az szkp központi bizottságának tagja, a moszkvai városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke vezet, szerda délelőtt Bartos Istvánnak, a fővárosi tanács vb elnökhelyettesének társaságában az Ikarus-gyárba látogatott el. a vendégeket az üzemben Uzsoki István, a 16. kerületi pártbizottság első titkára Ádám József, a kerületi tanács vb elnöke, Szentirmai Kornél, a gyár műszaki főmérnöke, Matusek István, az üzemi pártbizottság titkára és más helyi vezetők fogadták.

az üdvözlések után az igazgatói tanácssteremben folytatódott az ismerkedés. az üzem vezetői tájékoztatták látogatóikat a világ egyik legrégebbi autóbusszgyárának múltjáról, arról, hogyan fejlődött az egykori évi 50 járművet előállító tőkés üzem az államosítás után évente 4 000 - 5 000 autóbust és sokszáz különleges járművet gyártó s a világ számos országába exportáló vállalattá. legnagyobb külföldi megrendelőjük a szovjetunió, amelynek igényei az üzem jövő fejlesztési programjában is szerepelnek, s ennek megfelelően 1970-ben már 7 000 autóbust és egyéb járművet akarnak készíteni. a szovjet szakemberek egyébként igen nagy érdeklődést mutatnak a kialakulóban levő új „autobuszcsalád”, iránt is. a luxus kivitelben készülő, új típusú autóbussz szükség esetén légkondicionáló berendezéssel, hűtőszekrényvel, ruhatárral, stb. is felszerelhető. a városi használatra szánt jármű mintapéldánya nagy elismerést váltott ki a szovjet szakemberek körében.

a tájékoztató után a vendégek megtekintették a gyár több részlegét.

/folyt. köv./

11.00/gy

1302

- 24 -

bb. 35. átmenetileg korlátozták a melegvízszolgáltatást a Kacsóh Pongrác uti lakótelepen

1 hbj/lk/1e/1l/cz

1968. január 10.

a fővárosi távfűtő művek közti, hogy a Kacsóh Pongrác uti új lakótelep távfűtésénél felmerült műszaki problémák miatt - a fűtési igények kielégítése érdekében - átmenetileg szükségessé vált a melegvízszolgáltatás korlátozása. szerdától kezdve a háztartások csak este 6 órától este 10 óráig kapnak melegvizet.

a fővárosi távfűtő művek a folyamatos melegvízszolgáltatás érdekében megtette a szükséges műszaki intézkedéseket, melyek segítségével növelhető a lakótelep fűtőműveinek kapacitása. remélhető, hogy az intézkedések nyomán az átmeneti korlátozásokat mielőbb megszüntethetik./mti/

ll 8

bb. 36. rendelet a mezőgazdasági nagyüzemek forgalmi adójáról - az ipari tevékenység után kell adót fizetni - mikor jár adómentesség? - rendelkezés az árkiegészítésről

1 sl/tr/1e/gy/cz

1968. január 10.

a pénzügyminiszter rendeletet adott ki a mezőgazdasági nagyüzemek forgalmi adójáról és árkiegészítéséről.

mint a pénzügyminisztériumban elmondták, a megváltozott ár- és költségviszonyok tették időszerűvé a rendelkezést. a mezőgazdasági nagyüzemek forgalmi adórendszerét mostanáig az 1961-ben megjelent rendelet szabályozta. e rendelet kibocsátásának idején még csak kialakulóban volt a mezőgazdasági üzemek ipari melléktevékenysége. 1966-ban már körülbelül ötször annyi ipari munkát végeztek, mint a rendelet megjelenésének évében, az új mechanizmus pedig már szinte teljesen elhárította a mezőgazdasági üzemekben is az ipari tevékenység adminisztratív korlátait. a rendelet ezeket az új körülményeket veszi figyelembe, s igazságos forgalmi-adó rendszer vezet be. ennek az az alapelve, hogy ipari tevékenység esetén a mezőgazdasági nagyüzemek anyagilag ne kerüljenek se hátrányosabb, se előnyösebb helyzetbe, mint a hasonló munkát végző ipari vállalatok. figyelembe vették mind az ipar, mind a mezőgazdaság egyéb anyagi terheit is, például az eszköz-leszállási járulékot, a nyereségadót, az illetményadót, illetve a földadót és a jövedelemadót. ipari tevékenységük után a mezőgazdasági nagyüzemek eddig is adóztak, s azonos értékű munka esetén a jövőben is körülbelül azonos lesz anyagi terhük, mint eddig.

/folyt. köv./

- 25 -

1302

bb. 36. /rendelet... 1. folyt./ gy

a mezőgazdasági nagyüzemek /állami gazdaságok, mezőgazdasági és halászati tsz-ek, termelőszövetkezeti társulások, stb./ forgalmi adót fizetnek a saját költségen ipari tevékenységgel kitermelt, vagy eladásra vásárolt termékek értékesítése, bér munkák, szolgáltatások esetén. a mezőgazdasági termelésből származó áruk értékesítése forgalmi-adó mentes, ez alól kivétel a gomba, a virág, a dísznövény, a karácsonyfa, a fenyőág, és a saját tenyésztésű hal, amely forgalmi-adó köteles.

a rendelet számos kedvezményt, adómentességet is lehetővé tesz. nem kell forgalmi adót fizetni, ha a mezőgazdasági nagyüzem saját tenyésztéséből és juhászatából, illetve tagjainak háztáji gazdaságából származó tejből, tejszínt, turót, vaját, sajtot állít elő és azt értékesíti. adómentes a saját termésű, illetve a tagok háztáji gazdaságából származó gyümölcsből készített aszaltgyümölcs és a saját termésből házi feldolgozással készített szárított szőlő, a közvetlenül exportra, vagy exportjoggal felruházott vállalat részére virág, dísznövény és gomba, a halászati felügyelőségek által továbbtenyésztést szolgáló növényevő hal, valamint a legfeljebb kétnyaras halivadék értékesítése. nem kell fizetni forgalmi adót azoknak az állatoknak a húsát után, amelyeket a mezőgazdasági üzemben vágtak le és saját üzemi konyhán használnak fel. a rendelet e-gész sor mentességet említ a szolgáltatás, a bér munka kategóriájában is.

a mezőgazdasági üzemeket árkiegészítés illeti meg, ha bizonyos meghatározott termékeket a boltlátszatban értékesítenek. ezek közé tartoznak különféle húsaruk, tejtermékek. árkiegészítést fizetnek a közfogyasztásra szánt kenyér sültése esetén is. ezt az állami támogatást az adóbevallással egyidejűleg kell igényelni, az engedélyezett árkiegészítést a forgalmi adóból le lehet vonni. ha az árkiegészítés magasabb a forgalmi adónál, úgy a különbözetet havonként az elsőfokú adóügyi hatóság kiutalja.

a rendelet január 1-én lépett életbe./mti/

- 26 -

bb. 37. a művelődésügyi miniszter utasítása az ideai iskoláz-tatási és pályaválasztási feladatokról

1 vt/sr/gy/cz

1968. január 10.

január második felében jelenik meg - a tervek szerint - a művelődésügyi miniszter utasítása, az iskoláztatási és a pályaválasztási feladatokról. erről tájékoztatták a miniszteriumban az mti munkatársát. elmondták, hogy a rendelkezés értelmében a gimnáziumok, szakközépiskolák, ipari technikumok, szakmunkástanuló iskolák, valamint a gép- és gyorsíró iskolák nappali tagozatára felvételüket kérhetik mind-azok, akik az általános iskola 8. osztályát eredményesen vég-azok, vagy általános iskolai tanulmányaikat már a korábbi é-vekben befejezték. szakközépiskola, ipari technikum és szak-munkástanuló iskola esetében felvételi feltétel az is, hogy a jelentkező megfeleljen a választott szakmára előírt e-gészségügyi követelményeknek.

a rendelkezés kimondja, hogy a pályaválasztás, a fiatalok jelentkezésének helyes irányítása céljából az osztályfő-pőkök tartssanak rendkívüli szülői értekezletet, a szükséghez képest tárgyaljanak egyénileg is a szülőkkel. az előkészítés időszakában a pedagógusok foglalkozzanak különös gonddal a fizikai dolgozók gyermekeivel. igen lényeges, hogy a kétkézi dolgozók tehetséges gyermekei továbbtanuljanak. arra kell tö-rekedni, hogy a tehetséges fiatalok képességeiknek, érdeklő-désüknek megfelelően és helyes arányokban kerüljenek be gim-náziumba, szakközépiskolába és szakmunkástanulóiskolába egy-aránt. fontos az is, hogy a lányok az eddiginél nagyobb szám-ban jelentkezzenek a szakmai képzést nyújtó tanintézetekbe.

a továbbiakban elmondták, hogy a miniszteri rendelkezés szerint a tanulók a jelentkezési lapon 2 iskolát tüntethetnek fel, függetlenül azok típusától. akik gimnáziumi szakosított tantervű osztályba kerik felvételüket a választott szaktár-gyak megjelölésén túl nyilatkozzanak arról is, hogy kedvezőt-len döntés esetén kerik-e felvételüket általános tantervű osztályba. a szakmai képzést nyújtó iskolákba jelentkezők az iskola címén kívül a választott szakmát, illetve szakot is tüntessék fel.

/folyt. köv./

- 27 -

azok, akik általános iskolai tanulmányaikat az ideai tanévet megelőzően fejezték be és a felvételi feltételeknek megfelelnek, jelentkezési lapjukat vagy abba az általános iskolába nyújtják be, ahol végeztek, vagy - ha üzemi dolgozók - az üzem után jelentkezzenek továbbtanulásra. ez esetben jelentkezési lapot bármely általános iskolától igényelhetnek. előzetes orvosi vélemény csak szakmai képzést nyújtó intézményekbe jelentkezetteknél szükséges.

az általános iskolák igazgatói a kiállított, megfelelő jellemzéssel és javaslattal ellátott jelentkezési lapokat az első helyen megjelölt iskolának küldik meg. a jelentkezési lap továbbításának nem lehet akadálya, ha a tanuló csak egy intézményt, vagy két azonos típusu intézményt jelölt meg.

azokban a helységekből, ahol legalább 3 gimnázium működik, a tanulók egyenletes elosztása, a kiválasztás munkájának könnyítése érdekében a megyei, megyei jogú városi /fővárosi/ tanács művelődésügyi /oktatási/ osztálya iskoláztatási körzeteket állapíthat meg. az általános iskola igazgatója a jelentkezési lapokat elsősorban a körzetileg illetékes gimnáziumba továbbítja.

azokban a gimnáziumokban és szakközépiskolákban, amelyekben kétszeres, vagy annál nagyobb arányú a túljelentkezés - a miniszteri rendelkezés értelmében - tájékoztató célzatu beszélgetéseket kell folytatni valamennyi tanulóval. a beszélgetés azonban nem lehet felvételi vizsga jellegű, például felsorolásokat, definíciókat, példamegoldásokat nem szabad követelni. a gimnáziumok matematikai programozó szakosított tantervű osztályaiba jelentkezők felvételi vizsgát tesznek. a művelődésügyi /oktatási/ osztályok által rendezett megyei, járási, városi, kerületi matematika tanulmányi verseny első helyezettjét felvételi vizsga nélkül kell felvenni. az ipari technikumok az oda jelentkezők számára felvételi vizsgát tarthatnak. a szakmunkás-tanuló iskolákban, a művészeti irányu középiskolákban és azokban a szakközépiskolákban, ahol ez szükséges, pályaelbírálást megállapító vizsga is tartható.

/folyt. köv./

1338

a tanulók felvétele ügyében az iskola igazgatója dönt. a döntésnél elsősorban az általános iskola véleményét, továbbá a felvételi beszélgetések, illetve felvételi vizsgák tapasztalatait kell figyelembe venni.

a továbbiakban a miniszteri utasítás részletesen szabályozza az iskoláztatás adminisztratív lebonyolításával kapcsolatos tennivalókat.

közölték meg a minisztériumban, hogy az idén - a tervek szerint - a különböző típusu középiskolák 1. osztályaiba nappali tagozatra összesen 66 000 fiatalt vesznek fel. csaknem 50 százalékuk szakirányu középiskolába - szakközépiskolába és technikumba -, nagyobb részük pedig gimnáziumba kerülhet.

/mti/

1338

ky

bb. 38. időjárásjelentés

il/lk

1968. január 10.

a meteorológiai intézet jelent: szerdán 12 óra 15 perckor:
a hideg idő tovább tart

európának a pireneusoktól az alpoktól és a dinári-alpoktól északra fekvő területein továbbra is kemény tél uralkodik. közép-európában a balkán-félszigeten és a szovjetunió európai területén több felé havazik. a kárpát-medencében és kelet-európában ma hajnalra több helyen mínusz 20 - mínusz 25, sőt észak-skandináviában és a szovjetunió európai területének középső részén mínusz 30 fok alá süllyedt a hőmérséklet. ezzel szemben a földközi-tenger medencéjének nagy részén enyhe az idő, helyenként esik az eső, az adriai-tenger déli térségéből zivatarokat jelentenek. hazánk felett kedden változóan felhős volt az ég, az ország középső és nyugati megyéiben többfelé havazott. a legmagasabb nappali hőmérséklet általában mínusz 4 - mínusz 10 fok között volt, azonban a mátrától északra eső területen napközben sem emelkedett a hőmérséklet mínusz 15 - mínusz 17 fok fölé. az éjszaka folyamán a dunántul déli felén általában mínusz 3 - mínusz 15, máshol szeszélyes területi eloszlásban mínusz 15 - mínusz 26 fokig hűlt le a levegő. a kora hajnali órákban a dunántul nyugati és déli részén havazni kezdett és a havazás még délelőtt is tartott. a reggel 7 óráig lehullott csapadék mennyisége sehol sem haladta meg a 2 millimétert. 11 órakor általában mínusz 8 - mínusz 13, a ködös miszkolcraól mínusz 18 fokos hőmérsékletet jelentettek. hegyeinken a hó sportolásra alkalmas. budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke mínusz 7,6 fok volt, a sokévi átlagnál 6,7 fokkal alacsonyabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet mínusz 11 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 763 milliméter, alig változik.

várható időjárás csütörtök estig: időnként megnövekedő felhőzet, főként délen és nyugaton kisebb havazásokkal. gyenge, időnként megélénkülő változó irányú szél. kisebb hófúvások. néhány helyen, elsősorban északkeleten köd, zuzmaraképződés. a hideg idő tovább tart.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában mínusz 15 - mínusz 20 fok között, délnyugaton helyenként mínusz 10 fok körül. legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön általában mínusz 6 - mínusz 11 fok között, a tartósan ködös helyeken mínusz 15 fok közelében.

a duna vizállása budapestnél 214 centiméter./mti/

13.00/il

13³⁰

bb. 39. több millió éve keletkezett terjedelmes barlangszakaszra bukkantak a báthori barlangban

b vid/fm/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

nem várt felfedezéssel zárult a fővárosi tanács sportköre barlangkutató csoportjának téli kéthetes feltárási expedíciója. a kutatók a ságvári liget közelében lévő báthori barlangban egy jégkorban eltömődött hévizes forráskürt kibontása után többmillió éve keletkezett terjedelmes barlangszakaszt tártak fel. a felszín alatt mintegy 14 emelet mélységben húzódó folyósók és termek sziklafalait rendkívül látványos, változatos színű és alakzatú cseppkő, és aragonit-képződmények díszítik. a most feltárt üregrendszer legmélyebb pontjáról erős légáramlás tör elő, ami a kutatók véleménye szerint egy kilométer hosszúságú, feltárára váró barlangrendszerre utal.

a báthori barlangot egyébként 1961. óta kutatják a Lelkes barlangászok. Levéltári kutatásaik alapján kimutatták, hogy a barlangban a középkorban és a 17., 18. században vasbányászatot folytattak. a feltárási során ércrészecskék és fémöntő tégelyek töredékeire bukkantak, ami a bányászat mellett a helybeli kohászkodást is bizonyítja. ezenkívül nagy mennyiségben kerültek elő őskori és középkori használati eszközök is./mti/

bb. 40. gyanútlan járókelőt késelt meg - négyhónapi szabadságvesztésre ítélték

vid fm/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

súlyos testi sértés miatt vont a bíróság felelősségre a bíróság bányai gyula 27 éves oroszlanyi bányacsillést. bányai tekejátékban 700 forintot nyert kóra jánostól. játék közben ivott, s amikor hazaindult, valaki megjegyezte, hogy vigyázzon, mert kóra megveri. bányai egy zenész társaságában ment haza, aki utközben tangóharmónikával szórakoztatta. mögöttük gyanútlan járókelők haladtak, akik közül hercegh István a zenészhez akart lépni. ekkor bányai, aki azt hitte, hogy kóra biztatása meg akarják támadni - megütötte, majd megkéselte herceghet. a férfi 12 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

bányai gyulát az esztergomi megyei bíróság négyhónapi szabadságvesztésre ítélte./mti/

13.05/il

13⁵⁰

--

- 31 -

bb. 41. tudományos munka a 19. - 20. századi paraszti munkaszervezetekről

a vid fm/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

Szabó László, a szolnoki Damjanich János Múzeum fiatal néprajzkutatója doktori disszertációját készítette „a munkaszervezet és termelékenység a magyar parasztságnál a 19. és 20. században”, címmel. A mintegy 400 oldalas mű az ország dunától keletre eső részein, jórészt szolnok megyében vizsgálja a magyar paraszti munkaszervezetet. Tudományos alaposággal vizsgálja hogyan fejlődött ki a magyar parasztság munkaszervezete a mai termelészövetkezethez, s milyen a mai szocialista falu társadalma, feleletet ad a mű arra is, hogy az új termelési viszonyok között fennmaradtak-e a régi hagyományok, milyen tényezők segítik, illetve gátolják az egységes paraszti osztály kialakulását.

A disszertációból „a föld törvénye”, címmel szerdától kezdve sorozatot indított a magyar rádió szolnoki stúdiója. A hetenként jelentkező műsorban a téma kapcsán megszólaltatják a nagykunsági tsz-ek alapító tagjait, és a fiatalabb termelészövetkezeti generáció képviselőit. A „meghangosított”, tudományos munka érdekes néprajzi krónikája lesz az alföldi falvak mai parasztságának. /mti/

..-

bb. 42. utnak indították az egyesült államokba az első ideai kerékpár szállítmányt

i sl/lk/1e/gy/cz

1968. január 10.

A Pannónia külkereskedelmi vállalat az egyik amerikai céggel szerződést írt alá arról, hogy az idén 25-30 ezer kerékpárt szállít részére. Az egyesült államok immár hagyományos piaca a magyar kerékpároknak, csupán a kerékpár típusa és színe változik évente. Ebben az évben elsősorban gyermekkerékpárt vásárolnak tőlünk, a divatszín ezuttal a bronz.

A kétezer kerékpárból álló első ideai exportszállítmányt a napokban indította utnak a Pannónia. /mti/

13.25/e

1355

- 32 -

bb. 43. a hajógyári öbölben üzembe helyezték az újpest jégtörőt -
i sl/lk/1e/il/cz

1968. január 10.

Bár magyarországi szakaszán egyelőre csak zajlik a Duna, a hajógyár angyalföldi öblében már egybe állt a jég, sőt a nagy hidegben egyre vastagszik, s szerdán reggelre elérte a 15 centimétert. Szerdán kora reggel óta munkában van az újpest nevű jégtörő, hogy a többszáz méternyi partszakaszon szabad utat biztosítson a vízrebocsátott hajók, a szerelődaruk, az üzemanyagszállító járművek részére. A mahart jégtörő a kint rekedt uszályok bevontatásához nyitnak utat.

Szerdán hajnalban a hajógyár sólyaterén 16-18 fokos hideget mértek, ezért elsősorban a hajók belső munkáival foglalkoztak. Nem szünetelt azonban a sólyatéri vasszerkezeti munka sem. A kemény teleken szokásos részleges munkacsökkentésre csak akkor kerül sor, ha a nagy hideg huzamosabb ideig tart. A dolgozóknak forró kávét osztanak, s a közeli fűtött szerszámraktárakban a szabadtéri munkások egymást váltva időnként néhány percre felmelegednek. /mti/

..-

bb. 44. meghalt Szabó János

il

1968. január 10.

A párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend tulajdonosa. Namvasztás előtti bucsuztatása január 13.-án /szombaton/ du. fél 2 órakor lesz a csepeli temetőben.

mszmp 21. kerületi bizottsága

/mti/

..-

14.20/il

- 33 -

1458

bb.45. nyitva a síó zsillip - mégsem apadt a balaton

b vid fm/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

a balatoni vízügyi igazgatóság intézkedésére két hét óta nyitva tartják a síó zsillipjeit és a csatornán át folyamatosan csapolják a tavat. a mérések szerint azonban az apasztásnak egyelőre nincs látszata. bár másodpercenként 28-30 köbméternyi vizet eresztenek le a tóból, mégsem apadást, hanem - érdekes módon - bizonyos fokú áradást jelentettek. a néhány nappal ezelőtti, rövid ideig tartott olvadás ugyanis felduzzasztotta a tavat tápláló befolyó vizeket és ez egy centiméteres vízivó-emelkedést eredményezett. a vízügyi szakemberek szerint a tó szintje jelenleg öt centiméterrel magasabb a kívántnál, ezért mindaddig nyitva tartják a zsillipeket, ameddig a síó felveszi a tó többlet vizét.

rendszeresen ellenőrzik a tavi jég helyzetét is. a balaton egyetlen jégmentes része jelenleg a síófoki személyhajókikötő és a móló környéke, ahol a csatorna felé áramló víz állandó mozgásban van. tizenöt centis jégtakaró borítja azonban a síófoki teherkikötőt, ahol a vízijárművek teste körül vágják a jeget. a déli part mentén 16, az északi oldalon helyenként már 25 centiméter a jég vastagsága. minősége jó, téli sportolásra alkalmas. a tóparti községekben, az arra kijelölt részeken délutánonként százak és százak korcsolyáznak. több helyen a horgászok lékeltek meg a tavat./mti/

--

bb. 46. kodály-művekből hangversenysorozat galyatetőn

vid fm/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

kodály zoltán emlékére hangversenysorozat kezdődött galyatetőn, ahol a zeneszerző gyakran vendégeskedett a szot-üdülőben. számos műve megalkotására a környék népdalai ihlették a mestert. a mátra-bükk vidéki üdülési és szanatóriumi igazgatóság megállapodott a zeneművészeti főiskolával: eszerint kéthetenként, minden üdülőcsoport részére hangversenyt adnak kodály műveiből. az érdekes kezdeményezéssel évenként 7000 vendéget részesítenek színvonalas zenei élményben./mti/

--

14.30/11

- 34 -

MH 15.10

bb. 49. megindultak a téli csibe-járatok csongrádban

vid ká/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

csongrád megyében megkezdődött a téli keltetési idény: a hódmezővásárhelyi állami gazdaság korszerű üzeméből szerdán 11 000 naposcsibét szállítottak el. a gazdaság fűtött autóbuzson küldte el a megrendelőnek, a szentesi alkotmány termelőszövetkezetnek a pihés jószágokat. a tervek szerint az idén több mint egymillió naposcsibét keltetnek és adnak át az államüzemnek. a csongrádi állami gazdaság vállalat szentesi gyáregységének. ez az üzem a célterületi gazdaságokba speciális, hőszigetelt termoszkocsikban továbbítja a gyorsan fejlődő gödöllői 65-ös hushybrid naposbaromfikat./mti/

--

bb. 50. bárányexport a hortobágyról

vid ká/sk/ká/il/cz

1968. január 10.

az ország legnagyobb juhászatával rendelkező hortobágyi állami gazdaságból elküldték az idei első bárányszállítmányt exportra. ezerhatszáz pecsenyebárányt raktak vagonokba és küldték franciaországba. az első szállítmányt újabbak követik majd. szerdán olasz vásárlót fogadtak a pusztán. az olasz vevő 400 nyári születésű, expresszhizlálásra fogott, 27-28 kilós bárányt választott ki. néhány nap múlva a hortobágyi pecsenyebárányokat utnak indítják olaszországba./mti/

--

bb 47. növekszik a magyar erősáramu berendezések exportja - kooperációk külföldi cégekkel - a transelektro sajtótájékoztatója

t sz/lk-ju ie cz

1968. január 10.

az iparvállalatokkal kialakított szorosabb együttműködés jegyében rendezte meg a transelektro külkereskedelmi vállalat a magyar sajtó házában szerdai sajtótájékoztatóját; a sajtókonferencián részt vettek annak a tíz nagy vállalatnak a képviselői is, amelyek termékeit a transelektro exportálja.

farkas mihály, a transelektro vezérigazgatója bevezetőben áttekintést adott a vállalat működéséről. a transelektro 12 évvel ezelőtt alakult, mint a magyar erősáramu villamosipari termékek szakosított exportőre. egy évvel ezelőtt vette át a villamoserőművek exportját, s így a szakosítás teljessé vált. a vállalat elsősorban ipari késztermékeket exportál és főként félkészgyártmányokat szerez be, export-import mérlege aktív, a behozatal alig éri el a kivitel 60 százalékát.
/folyt. köv./

15.30/11

-35-

MH 16.10

bb 47. / növekszik a 1. folyt. /-ju

1967-ben exporttervét 108 százalékkal teljesítette, 17 százalékkal több terméket exportált, mint egy évvel korábban. a tőkés országokba irányuló kivitele 27 százalékkal nőtt. az előző évi 65 országgal szemben tavaly 69 országba jutottak el a magyar erőssáramu ipari készítményei. az új piacok közé tartoznak közép-amerikai országok, mint például trinidad, vagy a távol-keleten burma.

a transelektro olyan nagy hagyományú ipari háttérrel rendelkezik, mint többek között a Ganz-gyár, amelynek villamosági részlege éppen 90 évvel ezelőtt alakult. a gyárakban nagy lendületet vett a műszaki fejlesztés és főként ennek köszönhető a kivitel nagyarányú fokozása. 1,6 millió dollárba becsülhető azoknak az új termékeknek az értéke, amelyet tavaly exportáltak először. a szovjetunióban megnyílt új abc-áruházak teljes felszerelése, erőművi pernyeváltasztók, félvezetők, hegesztőgépek, nagyfeszültségű és nagyteljesítményű biztosítók, új típusú motorok tartoznak a legújabb exportcikkek közé. számos országban, köztük braziliában, argentinában, burmában, pakisztánban magyar gyártmányú kábelek, távvezetékek továbbítják az áramot az erőművekből az elosztókba. magyar erőművek szolgáltatásnak áramot libanonban, az eak-ban és kínában. nemzetközi szakkörökben egyre nagyobb az érdeklődés a heller-forgó féle szabadalom iránt, amely az erőművekben a víz hűtést újszerűen oldja meg, és atomerőművekben vagy vízszegény helyeken különösen hasznosnak bizonyul. a közel múltban az nszk-ban egy 150 megawattos erőműben helyeztek üzembe ilyen heller-forgó féle berendezést és 1967-ben a szovjetunióban a sarkörön túli vidéken kezdték meg az építést.

a transelektro ez évi feladataira úgy készült fel, hogy a vele együttműködő nagy iparvállalatokkal bizományosi megállapodásokat kötött és így közös anyagi érdekeltséget valósít meg. az üzemeket folyamatosan el tudja látni megrendelésekkel; ez év elején 40 százalékkal több külföldi megrendeléssel rendelkezett, mint egy évvel korábban. a piaci kapcsolatok további szélesítését és a gyártmányfejlesztés meggyorsítását szolgálja a külföldi vállalatokkal kialakított szoros együttműködés, műszaki gyártási kooperáció. ilyen megállapodásokat kötött a transelektro szovjet, bolgár, lengyel, ndk-beli, jugoszláv vállalatokkal, a legutóbb pedig az english electric céggel. a műszaki együttműködés, illetve a munkamegosztás révén a hazai vásárlókhöz is kedvezőbb áron kerül majd a mosogatógép, az automata mosógép és még sok más termék. /mti/

--

15.45/ju

-36-

16.28

bb 48. gyorsan hízik a jég a borsoi folyókon - téli kikötőben javítják a tiszai hajókat

a vid ká/sk-lm ká

1968. január 10.

a felső tiszát - tokaj és tiszalök között ahol a víz folyása a duzzasztás miatt meglassult, - 2-7 centiméter vastag jégtakaró borítja, amely óráról-óra erősödik. szerda reggelre befagyott a bodrog is. ezen a folyón a decemberben lehullott csapadék hatására kisebb árhullám vonult le, amely a hullámtérben réte- és legelőterületeket öntött el. a mederbe visszahuzódó vizet azonban „megfogta”, a hideg és számos helyen több száz négyzetméteres „korcsolyapályák”, keletkeztek. a falvak fiataljai élnek is a lehetőséggel, nagy számban hódolnak a téli sport örömeinek. a kemény hidegben a hernádon az országhatártól egészen a torkolatig egybefüggő jégpáncél alakult ki, amelynek vastagsága több helyen eléri a 12 centimétert. hosszú évek után az idén először befagyott a szennyezett vízü sajónak az országhatár és kazincbarcika közötti szakasza. a fagyos időjárás nem érte váratlanul az észak-magyarországi vízügyi igazgatóság „flottáját”, a hideg időjárás beköszöntése előtt a vontatóhajókat, uszályokat, a medertisztító berendezéseket és a lakóhajókat a keleti főcsatornában kialakított téli kikötőbe vontatták, ahol megkezdték a szokásos évi nagyjavítást. ugyanakkor üzembe helyeztek két jégtörőhajót, amelyek szükség esetén azonnal kifutnak. /mti/

--

bb 51. átépítik a zalaegerszegi kenyérgyárat

a vid szf/sk-lm ká

1968. január 10.

néhány éve új, automata rendszerű kenyérgyárat kapott zalaegerszeg, hogy a város tíz különböző helyén levő apró és elavult pékséget megszüntethessék. a teljesen gépesített, automata rendszerű gyárnak egyetlen „szépséghibája”, volt, hogy nem tudtak benne jó kenyeret sütni. hosszas huza-vona után a héten megkezdték a be nem vált kemencék bontását, helyettük hagyományos gőzkemencéket építenek. a debreceni kemenceépítő vállalat április végére készíti el az új kemencéket, amelyekbe 30 mázsával több kenyeret tudnak berakni naponta mint a mostaniakba és amelyek várhatóan izletes, jó kenyeret sütnék majd. /mti/

--

15.40/lm

- 37 -

16.28

Me

bb 52. kitűnőre vizsgázott a teskándi téglagyár

vid szf/sk-lm ká

1968. január 10.

a múlt év szeptemberében helyezték üzembe a zalaegerszeg melletti teskándon felépített automata rendszerű téglagyár gépegységeit. az indulástól mostanáig eltelt idő próbaidőszak volt, mivel ehhez hasonló technológiai eljárással még nem gyártottak téglát hazánkban. az egyetlen hatalmas csarnokba összpontosított munkafolyamatokat szinte kivétel nélkül gépesítették, úgyhogy a munkásgárda mindössze 46 emberből áll. eddigi működése során az új gyár kitűnőre vizsgázott, működését nem befolyásolta az időjárás. minusz 22 fokos hidegben is termelt az üzem. teskándon nincs szükség a nyerstégla szabadban való szárítására, a présgépektől mindjárt az égetőkocsira, onnan a kemencékbe kerül az anyag./mti/

--

bb 53. az eddigieknél jobb minőségűek az új narancsszállítványok

vid szf/sk-lm ká

1968. január 10.

a gyékényesi határállomásra egymás után érkeznek a narancssal megrakott vagonok. a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium növényvédelmi szolgálata határkirendeltségének tájékoztatása szerint a közeli napokra több mint 70 vagon déli gyümölcsöt jeleztek. a szakemberek minden rakományt gondos növényegészségügyi vizsgálat alá vesznek és csak azután adják át a belkereskedelemnek. az eddigi vizsgálatok azt mutatják, hogy a korábbinál jobb minőségű áru érkezik./mti/

--

bb 56. életmentő határőrt tüntettek ki

vid fm/fné-lm ká

1968. január 10.

szombathelyen „életmentő emlékérem”, -mel tüntették ki nagy sándor határőrt. a vas megyei fiatalember tavaly augusztusban szabadságát töltötte rába-parti szülőfalujában, pápócon. itt három általános iskolás kislányt mentett ki a rábából, akik tiltott helyen fürödtek és a víz elsodorta őket. hasonló körülmények között mentette meg egy budapesti gyermek életét is.

a kitüntetést dr. gonda györgy, a vas megyei tanács végrehajtó bizottságának elnöke nyújtotta át az életmentő határőrnek./mti/

16.00/Lm

--
- 38 -

16.35

bb 54. bikos péter, a munkásmozgalom régi harcosa,

tr-ju sr cz

1968. január 10.

a magyar partizán szövetség tagja 48 éves korában elhunyt. temetése január 13-án, szombaton délután 15 órakor lesz a xviii. kerületi lőrinci újtemetőben.

magyar patizánszövetség

/mti/

--

bb 55. ünnepélyesen átadták a magyar postának készített lengyel mozgópostakocsikat

t kf/kf-ju ie cz

1968. január 10.

a lengyel vasuti járműipar a magyar posta megrendelésére 30 korszerű mozgóposta kocsit készített és szállított. a vasuti mozgópostákat szerdán a nyugati pályaudvaron wlozki raciborski, a varsói kolmex külkereskedelmi vállalat igazgatója ünnepélyesen adta át dr. buza mártonnénak, a posta vezérigazgatóhelyettesnek. az ünnepélyes átadáson ott volt rödőnyi károly közlekedés és postaügyi miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója, zbig-niew zakrzewski, a lengyel nagykövetség kereskedelmi tanácsosa, s a vasut, a posta és a külkereskedelem több képviselője, akik üzem közben tekintették meg a postakocsit.

az ünnepség után a lengyel kultura nagymező utcai helyiségében a posta, a vasut és a külkereskedelem képviselői részére fogadást adott a lengyel nagykövetség kereskedelmi tanácsosi hivatala és a kolmex külkereskedelmi vállalat. /mti/

--

16.20/ju

-39-

16.35

bb 57. megkezdték a kiskörei vízlerőmű építését

a vid szf/fné-ju ká cz

1968. január 10.

fontos eseményhez érkeztek a kiskörei vízlepcső munkálatai: megkezdték a vízlerőmű és duzzasztómű építését.

a fontos beruházás első szakaszaként az idén 22 méter mély munkagödörrel mélyítenek az építkezésre kijelölt mintegy 8000 négyzetméternyi területen, a hatalmas földmunkát víztelenítés előzi meg. a beépítendő terület ugyanis a földfelszín alatt alig két-három méter mélyen helyezkedik el a talajvíz, ezt a szintet az építkezés követelményeinek megfelelően 22 méter alá kell süllyeszteni, a víztelenítést ugynevezett kétsoros rendszerrel, három szakaszban hajtják végre, oly módon, hogy a talajban egymástól megfelelő távolságra kutakat fúrnak, ezeket aztán olyan perforált csővel bélelik, amely a talajt visszatartja az omlástól, de a vizet átengedi, a kutak mélyén összegyűlt vizet szivattyúkkal csőhálózatán át juttatják a tiszába. a talajvíznek a kívánt mélységre süllyesztésével a felső rétegekben folyamatosan lehetővé válik a kotrógépek munkája.

az idén 700 000 köbméter földet kell eltávolítani a munkagödörből, hogy lehetővé tegyék a kiskörei vízlerőmű beton alapjainak jövő évre tervezett lerakását. /mti/

bb 58. grafikai kiállítás a gorkij művelődési házban

k ol-ju sr cz

1968. január 10

„mai életünk”, címmel grafikai kiállítás nyílt szerdán a danuvia gorkij művelődési házban. a műcsarnokkal közösen rendezett tárlaton a magyar grafikusok legszebb alkotásai, - köztük ék sándor, gross arnold és hegyi györgy-munkái láthatók. a rézkarcok, rajzok, akvarellék a tervek szerint február 10-ig tekinthetők meg. a kiállítást naponta 10 és 20 óra között tartják nyitva. /mti/

16.25/Lm

- 40 -

1968. 17. 28.

bb 59. mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti szakfilmek bemutatója a technika házában

t cs/j-lm ie

1968. január 10.

szerdán nagy nyilvánosság előtt rendezték meg budapestben, a technika házában az 1967-ben készített mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti szakfilmek, oktatófilmek bemutatóját.

fehér gyula, a mém tájékoztatói osztályának vezetője bevezető előadásában elmondotta, 1967-ben újabb vállalatok, intézmények kapcsolódtak be a szakfilmgyártásba. köztük különösen figyelemre méltó a husipari tröszt sertésprogramjának népszerűsítésére készített szakfilm, amelyet már a tél folyamán ország-szerte bemutatnak. ugyancsak nagy érdeklődésre számíthat a tiszavidéki vegyikombinátinak a nitrogénműtrágya gyártásáról szóló filmje. az évről-évre magasabb szakmai és művészi színvonalon készülő új mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti szakfilmek a megyei filmtárak közvetítésével rendszeresen eljutnak az oktatási intézményekhez, az iskolákba, a termelőüzemekbe, de hasznos kiegészítő a tanfolyamoknak, a szakköri és egyéb szakmai előadásoknak is. a mém olyan filmstúdió létesítését tervezi, amely szaktanácsadással, gyors információkkal és a legújabb technológiai módszerek széleskörű bemutatásával a növekvő igényeket teljesebben elégítheti ki.

az ország minden tájáról érkezett szakemberek előtt a bemutatott 25 új szakfilm „jelesre vizsgázott”. /mti/

bb 60. a budapesti közlekedési vállalat közli,

k hbj/-lm ie

1968. január 10.

hogy a 11. kerület bártfai utca építési munkálatok befejeztével január 12-től a 14-es és a 83-as jelzésű autóbuszokat ismét eredeti utvonalaán közlekedtetni. /mti/

16.30/Lm

-41-

1968. 17. 28.

bb 62. az ország nagy részén jó hóbunda alatt telelnek, délkeleten „fáznak”, a vetések - zárójelentés az őszi vetésekről és a mélyszántásról

i cs/tm-ju 1e la

1968. január 10.

a december végi és január eleji havazások az ország nagy részén 5-20 centiméteres védőlepellet borították be a mezőket, viszont a délkeleti tájakon - több megyére kiterjedő területen - a legutóbb beköszöntött mínusz 15-20 fokos hidegben „fáznak” a vetések.

az őszi gabonák általában jól megerősödtek a tél beköszöntése előtt. a tudományos megfigyelések és a gyakorlati tapasztalatok szerint a nagyobb havazásokat megelőző gyengébb fagyok előnyösen hatnak az őszi vetések betelelésére: a növényzetben a fagyok hatására ugyanis meggyorsul a sejtkoncentráció, a vegetáció megszüntével feleslegessé váló lombfagy, s így a későbbi, esetleg vastag hótakaró alatt sem következik be a fehéripénész fertőzés, vagy más néven kipálásos veszteség. etekintetben a dus őszi árpa - a rozsvetéseket jó fizikai állapotban érte a tél. ugyancsak előnyös, hogy a buza vetésterület nagy részét kitevő bezosztája fagytürése a hazai legjobb fajtákéval veteszkiz, hátrányos viszont, hogy a szigorú telet kevésbé tűrő olasz és francia intenzív buzafajtákból éppen a most hótakaró nélkül maradt délkeleti országrészekben vetések legtöbbet. a gabonák telelésére azonban főleg a télvégi, koratavaszi nagy hőmérsékleti ingadozások veszélyesek, s akoravaszi jó vetésállással a fenyegető veszteségek nagy részét el is hártják a termelő üzemek.

a mezőgazdasági és élemezésügyi minisztériumba érkezett zárójelentések szerint a kenyérgabona országos vetési előirányzatát 20.000 holddal teljesítették túl. 3.6 millió holdnyi őszi mélyszántási feladatokat a termelő üzemek kerekén 98 százalékra teljesítették. országosan csupán 90.000 hold maradt szántatlan. az idei teljesítés az utóbbi évtizedek eredményei között rekordnak számít. a felmérés utáni időszakban számos vidéken - még a múlt héten is - folytatták a mélyszántást, így a tervezetthez képest tovább csökkent az amugy sem lényeges lemaradás. ugyancsak nagy területeken folytatták az új esztendő első hetében a szerves-trágya kihordását, valamint a foszfor és kálium műtrágyák kiszórását. a múlt év végéig 2, 198.100 tonna műtrágyát kapott a mezőgazdaság, az idei kvótából pedig ezideig 150.000 tonna nitrogén műtrágyát szállítottak ki a gazdaságoknak. /mti/

17.30/szb

-42-

1905/6p

Me

bb 63. a szövetség és a kvvdsz vezetőinek tanácskozása a szövetségi dolgozók élet- és munkakörülményeiről

i kf/kf-lm 1e

1968. január 10.

a szövetségi dolgozók országos szövetsége és a kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari dolgozók szakszervezetének vezetői - szirmai Jenő elnök és Ligeti László főtitkár részvételével - megvitatták az általános és fogyasztási szövetségeket, s a szövetségi vállalatok mintegy százezer dolgozójának élet- és munkakörülményeit.

a tanácskozáson megállapították, hogy a szövetségi dolgozók helyzete az elmúlt évben tovább javult, néhány területen azonban a kívánatosnál lassabb az előrehaladás. a megbeszélés kiterjedt a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével összefüggő kérdésekre is. megállapították, hogy a szövetség illetve a kvvdsz fokozottabban segíti a kollektív szerződések megvalósítását. megvizsgálják a dolgozók anyagi érdekelttségének ösztönzőit és várható jövőbeli alakulását. mindkét részről hathatós támogatást nyújtanak a szocialista munkaverseny, a brigádmozgalmak fejlesztéséhez, s a boltokban dolgozó nők élet- és munkakörülményeinek javításához. /mti/

--

bb 64. szerelik a magyar-osztrák villamos távvezetékét - huszonöt fokos hidegben sem szünetel a munka

a vid szf/sk-lm ká

1968. január 10.

új szakaszába érkezett a magyar-osztrák energiacsere-egyezmény eredményeként a két ország között épülő villamos távvezeték munkája. az országos villamos távvezeték vállalat horvát-kimle község határában dolgozó 8-as számú építésvezetőségének dolgozói a héten hozzáfogtak a már felállított 30 méter magas oszlopokon a vezeték szereléséhez. a magasban végzett rendkívül nehéz munka a 20-25 fokos nagy hidegben sem szünetel. a 220 kilovoltos távvezeték építését az előírás szerint március 31-ig befejezik, hogy az áprilisi próbaüzem után májusban üzembe helyezhessék az egész vonalat és váltakozva megindulhasson a kölcsönös energia-szállítás a két ország között. /mti/

--

17.40/ju

-43-

1905/6p

bb 61. lakásokból, üzletekből, állomásról loptak

t bc/lk-ju sr la

1968. január 10.

fiatalemberek sorozatos bűncselekményei ügyében hirdetett ítéletet szerdán a xvii. kerületi bíróság. valamennyien a kerületben laktak, s alkalomszerűen összeváltva követték el a bűncselekményeket. a rákoshegyi máv-állomás váróterméből leszereltek és elloptak egy hangszórot. öten egy étteremből - oda bemászva - elloptak egy 100 literes hordót, amelyben sör volt. a tartalmát részben megitták, részben kifolyatták az uttestre. hatan vikendházba törtek be, éjszaka ott aludtak, s a berendezést megrongálták. öten ugyancsak éjszaka zárt helyről nyulakat vittek el. négyen elhatározták, hogy gépkocsin a balatonhoz mennék szórakozni. fél is törtek egy opel rekordot, a motorja azonban nem működött, ezért, hogy beindíthassák, mintegy 300 méterre eltolták a járművet. ekkor tetten érték őket, mire elmenekültek. a balatonhoz később leutaztak, s alsó-bélatelepen behatoltak egy vikendházba, ahol három napig tartózkodtak. hárman, majd hatan a xvii. kerületben hatoltak be egy lakásba, s csaknem teljesen kifosztották: három alkalommal összesen csaknem 50.000 forint értékben loptak el különböző ingóságokat, valamint készpénzt. a lopott holmi egy részét értékesítették. négyen a corvin, a lottó áruházból, a divatcsarnokból és más üzletekből ruhaneműket, esernyőket, háználati tárgyakat emeltek el, mintegy 13.000 forint értékben. két leány folyamatosan mintegy 2.000 forint értékű élelmiszert tulajdonított el a xvii. kerületi közért-üzletekből.

a bíróság kutasi lászló, 22 éves segédmunkást háromévi, kovács ilona, 19 éves foglalkozásnélkülit egyévi és nyolchónapi, zongor sándor 21 éves segédmunkást egyévi és öthónapi, hudi andor, 21 éves segédmunkást és t. károly fiatalkorut egyévi és négyhónapi, g. aranka fiatalkorut egyévi és háromhónapi, paulek andrás, 21 éves foglalkozásnélkülit egyévi és kéthónapi, g. lászló fiatalkorut tizhónapi szabadságvesztésre, a többi vádlottat pedig javító-nevelő munkára, pénzbüntetésre ítélte, egy fiatalkorut bírói megrovásban részesített. ezenkívül kártérítési kötelezettséget is kimondott ítéletében. /mti/

- 44 -

17.35/Lm

KL 1905-Kp

bb 65. alexandru balaci

tr-lm zs

1968. január 10.

a román művelődés- és művészetügyi állami bizottság elnökhelyettese tiznapos látogatásra szerdán hazánkba érkezett. a vendéget a nyugati pályaudvaron molnár jános művelődésügyi miniszterhelyettes, valamint a román nagykövetség munkatársai üdvözölték. itt tartózkodása során megismerkedik hazánk irodalmi és kulturális életével, látogatást tesz néhány egyetemen. /mti/

--

bb 66. szerda esti jelentés: valamennyi főútvonal, bekötő- és összekötő ut járható, elindultak támaszpontjaikra a dunai jégtörőhajók, kétmillió köbméteren felüli budapesten a gázfogyasztás, kisebb késések a villamos és autóbuszforgalomban

ö hbj/sb-tr-lm 1e

1968. január 10.

a kpm közuti főosztályának szerda esti tájékoztatása szerint az országban valamennyi főútvonal - legalább két nyomvonalon - és minden összekötő és bekötőút, legalább egy nyomvonalon, járható. a közuti igazgatóságok azonban továbbra sem pihenhetnek, mert rendkívül sárosak az utak és éjjel-nappal szórni kell azokat. a dunántúlon a szél feltámadásával egyidejűleg számolni kell hófúvásokkal, mert a szél könnyen felkapja a porhót és eltömi a már áttört torlaszokat. a nagy hómarók, hóékék készenlétben állnak esetleges újabb akadályok elhárítására.

az erősödő hideg tovább hizlalta a folyók jégpáncélját. az országos vízügyi főigazgatóságtól kapott tájékoztatás szerint szerdán már a duna és a tiszta valamennyi mellékfolyóját álló jég vonta be. a balatonon 16-30, a velencei tavon 10-15 centiméteres jégvastagságot mértek. a tiszta legnagyobb részén megállt a zajló jég, s mintegy 430 kilométer hosszú jégmező keletkezett.

a dunán erősödött a zajlás. általában a vizek körül 40-70 szálékát takarják uszó jégtáblák, de budapestnél, paks környékén és egyéb szűk mederszakaszoknál már csak elvétve látni szabad vízfelületet a jég között. ezért utasítást kaptak a dunai jégtörőhajók, hogy foglalják el támaszpontjaikat a déli folyószakaszon. az első négy jégtörő még szerdán elindult bajai állomáshelyére, s ha szükséges - a korábbi kétoldalu megállapodás alapján - áthaladjik a jugoszláv dunaszakaszra is. a jég ugyanis rendszerint a jugoszláv szakaszon akad meg először, de a magyar jégtörők a zajlás útjának egyengetésével késleltetik a folyó befagyását. így később - amikor a befagyott folyón a tavaszi enyheségtől újra megkezdődik a zajlás - már kevesebb munkát ad a jég. csütörtökön egyébként újabb hat jégtörő hajó foglalja el készenléti helyét a bajai és a mohácsi támaszponton. ez a hajócsoporthoz - bevetési parancs esetén - a síó torkolata és a déli magyar határ közötti duna-szakaszon segíti majd a jég levonulását. /folyt.köv./

17.10/Lm

- 45 -

fr 2000-Kp

bb 66. /szerda esti ... 1. folyt./-lm

a mahart kedden utasította a budapest alatt hajózó vontatók és uszályok parancsnokait, hogy hajóikkal vonuljanak részben magyar, részben külföldi telelőkbe. szerdán már a regensburg-budapest közötti dunaszakaszon tartózkodó teherhajók parancsnokait is felszólították, igyekezzenek hajóikkal eljutni a magyar téli kikötőkbe. a számítások szerint péntekig minden hajó telelőbe jut. tekintve, hogy jégdugó nincs a dunán, veszély nem fenyegeti a még folyón tartózkodó vontatókat, uszályokat.

a mínusz 10- mínusz 20 fokos hideg komoly próbára teszi a fővárosi közműveket. a vízműveknek igen tekintélyes mennyiségű - az elmúlt 24 órában 631.716 köbméter - vizet kellett eljuttatnia a fogyasztókhoz. mivel a kutak vízhozama a kemény hidegben csökken, a felszíni vízművet is éjjel-nappal üzemben kell tartani. a folyómederből a felszíni vízműbe kerülő víz szűrőrácsokon jut át. ezt a rácsozatot a duna felett éjjel-nappal jégtelenítik, ami erősen próbára teszi a dolgozókat. a sok nehézség ellenére a vízellátásban nincs fennakadás.

a gázművek már kedden jelezte, hogy számolni kell a fogyasztás rohamos emelkedésével. az utóbbi 24 órában már kétmillió köbméteren felüli mennyiséget - pontosan 2,071.800 köbmétert - használtak fel a budapesti fogyasztók. a gázműveknél továbbra is hangsúlyozták, még ha tartós lesz is a kemény hideg, a gáztermelésben nem lesz fennakadás, a hálózat azonban sokhelyütt csak nagyon nehezen tudja átbocsátani a többletmennyiséget.

a fővárosi távfűtő műveknek 36.616 lakás fűtéséről kell gondoskodnia. nehézségek jelentkeztek a kacsón pongrác uti lakótelepnél, ahol a fűtési igények megfelelő kielégítése érdekében mérsékelni kellett a melegvízszolgáltatást. a 10. kerület kádai utcai lakótelep jó fűtése érdekében a fővárosi távfűtő művek több hőenergiát kér a kőbányai sörgyár erőművétől.

éreztetni hatását a hideg a fővárosi közlekedésben is. mind a villamos, - mind az autóbuszvonalakon sikerült fenntartani a forgalmat, azonban gyakori az ajtómozgató berendezések elfagyása, s míg azokat rendbehozzák, a járművek kénytelenek a végállomásokon vesztegetni. így a hideg időjárás miatt kissé lelassult a villamos és autóbuszforgalom./mti/

- 46 -

18.30/Lm

fr 20²⁰ Kp

bb 67. enyhülés csak a magasabb légrétegekben - egész nap havazott a dunántulon - csütörtökön az ország középső és keleti felében is várható újabb havazás

1 cs/tr-lm ie

1968. január 10.

az atlanti óceán felől széles fronton érkező enyhe óceáni légtömegek a kárpát medence felett csupán a magasabb légrétegekben hoztak melegedést, s elsősorban ennek következménye a szerdán már megnövekedett felhőzet, s az, hogy a dunántul nagyrészen már reggel óta folyamatosan havazik. a korábbi hideghullám a kontinens legdélibb vidékein is rendkívüli viszonyokat teremtett, legutóbb velencében mínusz 3 fokos déli hőmérsékleten nagyarányu havazás kezdődött.

hazánkban szerdán reggel az északi megyékben általában 23-24 fokig hűlt le a talajközeli levegő, putnokról mínusz 25, balassagyarmatról mínusz 26 fokot jeleztek a megfigyelők. a délutáni órákban kiterjedt havazást jelentettek szombathelyről, nagykanizsáról, siófokról, pápáról, keszthelyről, szentgotthárdról és zalaegerszegről. az ország szerdai „meleg”, gócairól: szegedről, nagykanizsáról, siófokról, keszthelyről és bajáról mínusz 8 fokot jelentettek délután 16 órakor, viszont ugyanakkor győrben mínusz 13, miskolcon mínusz 15 fokot mutattak a hőmérők.

a meteorológusok szerint az enyhe óceáni légtömegeknek a magasban érvényesülő hatására csütörtökön valószínűleg áttérjed a havazás az ország más vidékeire is. csütörtökön időnként megnövekedő felhőzetre, helyenként havazásokra, kisebb hófúvásokra kell számítanunk. az évszakhoz képest is hideg idő tovább tart. csütörtökön éjszaka előreláthatólag mínusz 12- mínusz 17 fokig süllyednek a minimumok, az északkeleti országrészekeken néhány helyen meghaladják a mínusz 20 fokot is. a csütörtöki maximumok általában mínusz 6 - mínusz 11 fok között alakulnak ki, de az erősebben ködös vidékeken mínusz 15 fok közelében maradnak./mti/

- 47 -

18.45/Lm

fr 20²⁰ Kp

bb 68. Losonczi pál, az elnöki tanács elnöke

Lk-Lm sr

1968. január 10.

táviratban fejezte ki jókívánságait f. tombalbaye köztársasági elnöknek a csád köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából./mti/

--

bb 69. az első zárszámadó közgyűlés szolnok megyében

a vid szf/sk-Lm ká

1968. január 10.

szolnok megye idei első zárszámadó közgyűlését szerdán tartotta meg a járszág egyik hírneves gazdasága, a járszág-szállási táncsics tsz. a vezetőség beszámolójából kitűnt, hogy a tizenhétedik zárszámadó közgyűlés az eddigi legeredményesebb esztendőről ad számot. a tagok egész évben kitartó, szorgalmas munkával teremtették meg a jövedelmező gazdálkodást. az aratást teljesen gépesítve, 28 nap alatt befejezték és segítték a szomszédos tsz-eket is. a bevétel növelésére autószervizet nyitottak, ezenkívül állandó fuvarozási szolgálatot vezettek be a lakosság részére. a segédüzemágak fejlesztése és a jó gazdálkodás révén a tervezettnél egymillió forinttal nagyobb jövedelmet értek el. az egy munkaegységre jutó jövedelem értéke 55 forint, 10 forinttal magasabb a tervezettnél. a tagság évi átlagjövedelme 20 000 forint körüli. az idei év megalapozására két és félmillió forintot tartalékolnak, a szociális és kulturális alapot pedig a kétszeresére emelték. ebben az évben 50 kilométer hosszú öntözőcsatorna hálózatot, több korszerű épületet építenek és a termelési módszereket is fejlesztik./mti/

--

bb 70. kilencven éves a magyar régészek társulata

t ms/tr-Lm la

1968. január 10.

a magyar régészeti művészettörténeti és éremtani társulat szerdán tartotta évi közgyűlését a kossuth klubban. dr. orosztán zoltán egyetemi tanár elnöki megnyitójában megemlékezett arról, hogy a társulat idén ősszel ünnepli fennállásának 90. évfordulóját. bejelentette, hogy az idei, veszprémi vándorgyűlés egyik témája az évfordulóról való megemlékezés lesz.

/folyt.köv./

18.55/Lm

- 48 -

20²⁰-kp

bb 70. /kilencven éves... 1.gfolyt./-Lm

dr. horváth tibor, a kelet-ázsiai művészeti múzeum igazgatója főtitkári beszámolójában ismertette az elmúlt év fontosabb eseményeit. többek között elmondta, hogy a társulat fennállása óta az elmúlt évben érte el a legmagasabb taglétszámot, 2.254 taggal. kiemelte, hogy a rendszeresen megtartott havi szakosztályi előadásokon túl jelentős sikert hozott a székesfehérvárott megrendezett vándorgyűlés.

a beszámoló után kiosztották a társulat emlékérméit. rómer flóris emlékéremmel tüntették ki dr. csallány dezső régészt, a szabolics-szatmár megyei múzeumok igazgatóját, a népvándorlás kutatásában elért eredményeiért. ipolyi arnold emlékéremmel jutalmazták dr. zádor anna művészettörténész munkásságát. a fiatal kutatók közül pasteiner gyula emlékérmét kapott mojer miklós, a szépművészeti múzeum, és szentlélekyné koroknyay éva, az iparművészeti múzeum tudományos munkatársa, kuzsinszky bálint emlékéremmel tüntették ki kalicz nándort, az akadémia régészeti kutató csoportjának tudományos munkatársát./mti/

--

bb 71. időjárásjelentés

tr-ju la

1968. január 10.

a meteorológiai intézet jelenti január 10-én, szerdán este:

hideg marad az idő

várható időjárás csütörtök estig: változóan felhős, főként északkeleten ködös idő, helyenként újabb havazás. gyenge, időnként megélénkülő, változó irányú szél, kisebb hófúvások. a hideg idő tovább tart. várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön általában mínusz 6-mínusz 11 fok között, a tartósan ködös helyeken mínusz 15 fok közelében. /mti/

--

19.35/ju

10 20²⁰-kp

-49-

bb 34. /moszkvai vendégeink... 1. folyt./-lm /Az anyag eleje a /24.oldalon /

délután a küldöttség tagjai a budapesti városépítési és tervező intézetbe látogattak el, ahol az intézet szakembereinek tájékoztatója alapján megismerték budapest általános városrendezési tervét, s megismerlést a most épülő, valamint a tervezés alatt álló nagyobb lakótelepek modelljeit.

este a közalkalmazottak szakszervezetének székházát keresték fel a szovjet vendégek sariós istvánnak, a fővárosi tanács vb elnökének társaságában. a baráti találkozón dr. jókai loránd főtitkárral és az elnökség tagjaival a szakszervezet állami munkát segítő tevékenységéről folytattak eszmecsere-t./mti/

- 50 -

- v é g e -

21.00/Lm

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest. I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 358-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. január 11.

bb 1. iraki, algériai, pakisztáni, egyiptomi és hazai hidtervek az uvaterv rajzasztalain - magyar-egyiptomi hidépítő együttműködést készítenek elő az arab országok területére

i tz/lk-ju ie la

1968. január 11.

az ut- és vasutervező vállalat hidtervező mérnökei számos hazai és külföldi hid tervein dolgoznak és ilyen természetű teendők az év folyamán előreláthatólag még meg is szaporodnak.

a legnagyobb hazai feladatuk az algyői 500 méteres acélhid tervezése. ehhez sikerült olyan műszaki megoldást kidolgozni, amelytől 3-4 millió forintos költségcsökkentés remélhető. szolnokra egy 100 méteres felüljárót, a balatini autópálya polgárdi és síófok közti szakaszára pedig körülbelül 30 kishidat terveznek.

még több hid épül majd a vállalat tervei szerint külföldön. irakban már építik a diyala hidat: itt a tervezőkre, az uvaterv szakembereire már csak a művezetés feladata hárul. ugyancsak épül az egyesült arab köztársaságban a kairói fontana hid, viszont még tervezés alatt áll szintén kairó számára egy 300 méter hosszú és 30 méter széles, nagyjából az erzsebet-hidhoz hasonló függőhid, amely a nilus főága felett ível majd át. mindezekon kívül az eak számára forgóhidakat terveznek a nubariah, illetve az abo aly csatornához, és most várják a megrendelést egy harmadik, a beshla csatorna felett átvezető forgóhid tervezésére is.

most először küldtek ki ajánlati tervet algériába, ahol egy 100 méteres hid tervezésére szeretnének megbízást kapni. valószínűleg sikerrel járnak jelenlegi tárgyalásaik pakisztánban is, és akkor az uvaterv mérnökei tervezik meg majd a rajdhani 130 méteres hidat, de lehet, hogy ugyanennek az országnak további három-négy hidját is.

folyt. köv./

-1-